

**Національна академія педагогічних наук України
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання**

**БАЗОВІ ПОНЯТТЯ І ТЕРМІНИ
ВЕБ-ТЕХНОЛОГІЙ**

Київ 2014

*Схвалено на засіданні відділу електронних інформаційних ресурсів і мережних технологій Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України
(протокол №7 від 22.09.2014 р.)*

Автори:

Кільченко А.В., Поповський О.І., Тебенко О.В., Тебенко О.В., Матросова Н.М.

Документ «Базові поняття і терміни веб-технологій» розроблено з метою узагальнення використовуваних термінів і понять, які застосовуються в практиці проектування сайтів і порталів, а також інформаційних систем на основі веб-технологій. Він містить короткий опис загальної характеристики веб-технологій та базові поняття і терміни веб-технологій. Документ створено в якості допомоги для спеціалістів з інформаційних технологій, розробників інформаційних систем документообігу, науковців та адміністративного апарату наукових установ.

Базові поняття і терміни веб-технологій / [А. В. Кільченко, О. І. Поповський, О-р В. Тебенко, О-й. В. Тебенко, Н. М. Матросова]; Упорядник: Кільченко А. В. – К. : ІТЗН НАПН України, 2014. – 49 с.

В документі «Базові поняття і терміни веб-технологій» наведено перелік основних понять і термінів веб-технологій, пов'язаних з проектуванням сайтів і порталів, а також створенням інформаційних систем на основі веб-технологій. Перелік подано в алфавітному порядку англійською мовою з перекладом українською мовою і детальним описом наведених визначень.

Для спеціалістів з інформаційних технологій, розробників інформаційних систем, науковців та адміністративного апарату наукових установ НАПН України.

Зміст

- 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВЕБ-ТЕХНОЛОГІЙ... 4**
- 2. БАЗОВІ ПОНЯТТЯ І ТЕРМІНИ ВЕБ-ТЕХНОЛОГІЙ..... 4**

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВЕБ-ТЕХНОЛОГІЙ

Поняття веб-технології є похідним від синонімічного ряду понять *Web*, *World Wide Web*, *Всесвітня павутина*, *веб*, що визначають глобальний інформаційний простір, заснований на фізичній інфраструктурі Інтернету і протоколі передачі даних HTTP. Веб-технологія – це сукупність методів та програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою ефективного опрацювання веб-ресурсів, які знаходяться у веб-просторі. Вузьке трактування поняття веб-технологій пов'язано з методами і засобами створення веб-сторінок з підтримкою мультимедіа, що поєднують у собі різні види інформації: текст, графіку, звук, анімацію й відео. Таке трактування веб-технологій охоплює базові сервіси Інтернету і не втрачає свого змісту і сьогодні. Проте в сучасних умовах, коли Інтернет є не тільки мультимедійною картинкою з текстом у веб-просторі, але потужним засобом комунікації, інтеграції, пошуку веб-ресурсів, надання різноманітних сервісів, поняття веб-технологій трактується ширше – як комплекс технічних, комунікаційних, програмних методів розв'язання завдань організації спільної діяльності користувачів із застосування мережі Інтернет.

2. БАЗОВІ ПОНЯТТЯ І ТЕРМІНИ ВЕБ-ТЕХНОЛОГІЙ

В контексті завдань інформатизації менеджменту наукової діяльності поняття веб-технології будемо інтерпретувати як *комплекс технічних, комунікаційних, програмних методів створення ІС «Наукові дослідження» та комплексного Інтернет-представництва НАПН України у мережі Інтернет.*

Наведемо визначення базових термінів інформаційно-комунікаційних та веб-технологій, пов'язаних з такими суттєвими поняттями як інформаційна система, сайт, портал.

Для зручності перелік подається в алфавітному порядку англійських термінів.

№з/п	Термін (англ.)	Термін (укр.)	Тлумачення
1.	Adobe Flash		мультимедійна платформа компанії Adobe для створення застосунків та мультимедійних презентацій. Широко використовується для створення рекламних банерів, анімації, ігор, а також відтворення на веб-сторінках відео-і аудіозаписів.
2.	account	обліковий запис	сукупність наданої інформації про користувача, засобів та прав користувача відносно багатокористувацької системи. Обліковий запис, як правило, містить відомості, необхідні для ідентифікації користувача при підключенні до системи, інформацію для авторизації і обліку. Це ім'я користувача та пароль (або інше аналогічний засіб автентифікації — наприклад, біометричні характеристики). Пароль або його аналог, як правило, зберігається в зашифрованому або хешованому вигляді (з міркувань безпеки).
3.	adware		вид програмного забезпечення, при використанні якого користувачеві примусово показується реклама.
4.	AJAX		підхід до побудови інтерактивних користувацьких

			інтерфейсів веб-застосунків. При використанні AJAX веб-сторінка не перезавантажується повністю у відповідь на кожну дію користувача. Замість цього з веб-сервера догружаються тільки потрібні користувачу дані. Технологія AJAX базується на двох основних принципах: <ul style="list-style-type: none"> • використання DHTML для динамічної зміни змісту сторінки; • використання технології динамічного звернення до сервера «на льоту», без перезавантаження всієї сторінки повністю
5.	Akismet		сервіс фільтрування спаму. Він намагається фільтрувати спам-посилання коментарів блогів і TrackBack спам-пінги. Фільтр працює, комбінуючи інформацію про спам, отриману на всіх що у сервісі блогах, і потім використовуючи правила блокування спаму в майбутньому.
6.	Alexa Rank		комбінований рейтинг, що враховує як число відвідувачів, так і кількість переглядів сторінок.
7.	anonymous	анонімний	ім'я анонімного користувача, яке прийняте в більшості систем в Internet. Анонімність користувача полягає в тому, що він має право працювати в системі з певними повноваженнями, не реєструючи в ній дані про себе.
8.	Apache		найбільш популярне на сьогоднішній день програмне забезпечення Web-серверу. Вільно поширюється у вихідних кодах. Може бути використане на різноманітних серверних платформах.
9.	API (application programming interface)	інтерфейс програмування додатків, іноді інтерфейс прикладного програмування	набір готових класів, процедур, функцій, структур і констант, що надаються додатком (бібліотекою, сервісом) для використання у зовнішніх програмних продуктах. Використовується програмістами для написання програм
10.	applet	аплет	несамостійний компонент програмного забезпечення, що працює в контексті іншої, основної програми, призначений для однієї вузької задачі і не має цінності у відриві від базового програми. Java-аплет - програмний компонент в двійковому коді віртуальної машини Java, виконується у вікні браузера Web-сторінок, в цілях безпеки ізольований від основної системи в т. н. «Пісочниці» (англ. sandbox).
11.	application	програмний застосунок	сукупність програм, що реалізують обробку даних в певній галузі застосування (зокрема, застосунок - у середовищі Веб).
12.	ASP (application servise provider)	провайдер послуг доступу до застосунків	компанія, що займається здачею в оренду, обслуговуванням і продажем прикладних програм на своїй технологічній базі. Як правило, послуги такої компанії націлені на вирішення наступних завдань: <ol style="list-style-type: none"> 1. хостинг сайтів і поштових служб; 2. експлуатація ERP-систем; 3. Інтернет-магазини і торговельні майданчики; 4. доступ до зведених каталогів Інтернет-продавців; 5. надання захищеного доступу в мережу і ін. Основні

			переваги готових ASP-рішень складаються в мінімізації ризику та фінансових витрат при входженні в Інтернет-бізнес.
13.	ARPANET (Advanced Research Projects Agency Network)	мережа управління перспективних досліджень	глобальна дослідницька мережа з комутацією пакетів, попередниця Internet. Заснована в 1969 році під егідою Агентства перспективних досліджень Міністерства оборони США (Defense Department's Advanced Projects Research Agency). У мережі ARPANET вперше було реалізовано декілька фундаментальних мережних принципів, що використовуються в Internet сьогодні. Завершила своє існування в 1990 році.
14.	ASCII (American Standard Code For Information Interchange)	американський стандартний код для обміну інформацією	стандартний код, що має сім розрядів для кодування знаків: цифр, спеціальних символів, знаків англійського алфавіту і символів операцій. Використовується з окремими модифікаціями в більшості обчислювальних систем із 1963 р.
15.	Atom		загальна назва двох зв'язаних веб-технологій: формату для опису ресурсів на веб-сайтах і протоколу для їх публікації.
16.	audience	аудиторія (веб-сайту)	загальне позначення відвідувачів веб-сайту. Обсяг аудиторії є характеристикою успіху Інтернет-проекту.
17.	authorized access	санкціонований доступ	доступ до програм і даних користувачів, що мають право (повноваження) на ознайомлення або роботу з ними.
18.	authorization	авторизація (клієнта)	надання повноважень на виконання певних дій у системі обробки даних на віддаленому сервері.
19.	backbone	магістраль	основна лінія зв'язку, до якої підключена комп'ютерна мережа.
20.	background sound	фоновий звук	звуковий файл, приєднаний до Web-сторінки. При відображенні сторінки Web-браузером звуковий запис може повторюватися визначене число разів.
21.	banner	банер	рекламне зображення невеликого розміру, що розміщується на Web-сторінках, із посиланням на Web-сайт рекламодавця. Як правило, має прямокутну форму і являє собою графічний файл у форматі GIF, JPG.
22.	banner advertising	банерна реклама	ефективний спосіб популяризації (підвищення кількості відвідувань), а також потужний інструмент для покращення іміджу власників Web-сайту.
23.	banner exchange services	системи обміну показами банерів	системи, за допомогою яких здійснюється обмін показами банерів між їх учасниками.
24.	banner network	банерна мережа	об'єднання сайтів, на сторінках яких на певних умовах розміщуються банери учасників, а також банери компаній, які оплатили розміщення свого банера власнику банерної мережі.
25.	BBS (Broadcast Bulletin System)	електронна дошка оголошень	на цей час це Internet-сервіс, який робить доступними множинні групи обговорення. Електронна дошка оголошень може розглядатися як комп'ютерний аналог звичайної дошки оголошень. Типово, це Web-сервер, на якому можна залишити своє повідомлення

			і прочитати повідомлення інших користувачів. Крім обговорення та представлення інформації, BBS часто використовуються для обміну програмним забезпеченням, яке вільно розповсюджується.
26.	bits per second (bps)	біт у секунду (біт/с)	одиниця виміру швидкості передачі даних.
27.	black optimization	чорна оптимізація	пошукова оптимізація (підстроювання коду, тексту та інших параметрів сайту під алгоритми пошукових систем з метою підняття його позицій у видачі) із застосуванням заборонених і несумлінних методів.
28.	Blu-ray Disc (BD)		формат оптичного носія, що використовується для запису з підвищеною щільністю і зберігання цифрових даних, включаючи відео високої чіткості. Стандарт Blu-ray був спільно розроблений консорціумом BDA. Перший прототип нового носія був представлений в жовтні 2000 року. Сучасний варіант представлений на міжнародній виставці споживчої електроніки Consumer Electronics Show (CES), яка пройшла в січні 2006 року. Комерційний запуск формату Blu-ray пройшов навесні 2006 року.
29.	boolean operators	булеві (логічні) оператори	логічні оператори, що дозволяють створювати логічні вирази: "І", "АБО", "НІ". Використовуються при створенні складних запитів до інформаційно-пошукових систем.
30.	boolean search	булев пошук	пошук інформації за допомогою запита з використанням булевих (логічних) операторів.
31.	bots	пошуковий робот («Веб-павук», краулер)	пошуковий робот, що є складовою частиною пошукової системи і призначений для перебору сторінок Інтернету з метою занесення інформації про них до бази даних пошукової системи. За принципом дії павук нагадує звичайний браузер. Він аналізує вміст сторінки, зберігає його в деякому спеціальному вигляді на сервері пошукової машини, якій належить, і відправляється по посиланнях на наступні сторінки.
32.	brandmauer	брандмауер	система або комбінація систем, що дозволяють розділити мережу на дві або більше частин і реалізувати набір правил, що визначають умови проходження пакетів з однієї частини в іншу. Як правило, ця межа проводиться між локальною мережею підприємства та Internet, хоча її можна провести і всередині локальної мережі підприємства. Брандмауер таким чином пропускає через себе весь трафік. Для кожного минаючого пакета брандмауер приймає рішення пропускати його або відкинути. Для того щоб брандмауер міг приймати ці рішення, йому необхідно визначити набір правил.
33.	browser	браузер, засіб огляду	програмне забезпечення, що має графічний інтерфейс для інтерактивної навігації, перегляду й обробки даних у Мережі.
34.	bulletin board system	електронна дошка оголошень	окремий випадок телеконференції, спеціальна база даних, на якій "вивішуються" різні оголошення
35.	business solutions	бізнес-рішення (в Інтернет)	система, що забезпечує функціонування бізнесу, вся діяльність якого ґрунтується на інтернет-технологіях

			(портали, каталоги, інтернет-ЗМІ, електронні магазини, електронні аукціони та ін.)
36.	Call Level Interface (CLI)	інтерфейс рівня викликів	програмний стандарт, закріплений в документі ISO/IEC 9075-3:2003. CLI описує як саме програма повинна відправляти SQL-запити до системи управління базами даних (СУБД) і як саме повернений набір записів має бути послідовно оброблений застосунком. Розроблений на початку 90-х років, API був визначений лише для мов програмування Сі і Кобол.
37.	canonical page	канонічна сторінка	це сторінка представляє собою бажану версію з набору сторінок з дуже схожим змістом.
38.	CAPTCHA (Completely Automated Public Turing test to tell Computers and Humans Apart)	капча	повністю автоматизований публічний тест Тюрінга для розрізнення комп'ютерів і людей - товарний знак Університету Карнегі - Меллона, в якому розробили комп'ютерний тест, який використовується для того, щоб визначити, ким є користувач системи: людиною або комп'ютером. У Рунеті часто транскрибується як капча. CAPTCHA найчастіше використовується при необхідності запобігти використанню інтернет-сервісів ботами (bots), зокрема, для запобігання автоматичних відправок повідомлень, реєстрації, скачування файлів, масових розсилок і т. п.
39.	case sensitivity	чутливість до регістру літер	застосовується у пошукових запитах. Пошукові системи, чутливі до регістру, розрізняють заголовні та малі літери в термінах пошукових виразів. Завдання пошукових запитів для таких систем у різних регістрах може призвести до неоднакових результатів. Наприклад, слово "ведмідь" може означати назву тварини, а "Ведмідь" - прізвище людини. При використанні чутливої до регістра пошукової системи, ці терміни будуть сприйматися не однаково.
40.	catalog	каталог	перелік однорідних об'єктів, складений в порядку, що полегшує їх знаходження. В інформаційних комплексах - один з допоміжних ресурсів, що полегшує пошук.
41.	CERT (The Computer Emergency Response Team)	група реагування з питань комп'ютерної безпеки	державна бюджетна організація США, яка займається проблемами комп'ютерної і мережної безпеки.
42.	International CES (International Consumer Electronics Show)	Міжнародна Виставка Побутової Електроніки	велика торговельна виставка побутової електроніки, яка проводиться щороку у січні у Лас-Вегасі, штат Невада, США. Ця виставка організовується та фінансується торговою організацією Consumer Electronics Association.
43.	CGI (Common Gateway Interface)	стандартний шлюзовий інтерфейс	стандартний механізм для розширення функціональних можливостей Web-серверу, що дозволяє виконувати програми або процедури (сценарії) на мережному сервері у відповідь на запити Web-браузера. Загальний механізм функціонування CGI полягає в забезпеченні обробки форм, які Web-

			браузер відсилає на сервер відповідному CGI сценарію. Шлюзовий інтерфейс забезпечує динамічну, гнучку, платформи-незалежну взаємодію між користувачами і Web-сервером.
44.	channel	канал	засіб або шлях, по якому передаються сигнали або дані.
45.	classification	класифікація	процес визначення належності інформаційного ресурсу до визначених категорій.
46.	click-through	натискання на банер, клік	якщо користувача зацікавить банер, то він натискає на нього мишкою – здійснює “клік”. Після такого натискання його браузер починає завантажувати сторінку, яку рекламує цей банер (здійснюється перехід за гіперпосиланням).
47.	client	клієнт	1. користувач. 2. у технологіях клієнт-сервер може відповідати програмі, що формує запити до серверу для одержання (передачі) даних або виконання операції на сервері.
48.	client-server	клієнт-сервер	обчислювальна або мережна архітектура, в якій завдання або мережне навантаження розподілені між постачальниками послуг (сервісів), званими серверами, і замовниками послуг, званими клієнтами. Нерідко клієнти і сервери взаємодіють через комп'ютерну мережу і можуть бути як різними фізичними пристроями, так і програмним забезпеченням.
49.	client-server model	модель клієнт-сервер	схема роботи і взаємодії програм у мережі. Система, що працює за такою схемою, складається з двох взаємодіючих частин: клієнта (клієнтського програмного забезпечення), що розміщується на комп'ютерах користувачів і серверу (серверного програмного забезпечення), яке встановлюється на відповідних серверах. По командах клієнта сервер виконує визначені дії, надаючи послуги клієнту. В даний час практично всі основні сервіси в Internet використовують таку схему роботи.
50.	Cloud technology (cloud computing)	хмарні технології (хмарні обчислення)	технології, які надають користувачам Інтернету доступ до комп'ютерних ресурсів серверу і використання програмного забезпечення як онлайн-сервісу
51.	cluster	кластер	в деяких типах файлових систем логічна одиниця зберігання даних в таблиці розміщення файлів, що об'єднує групу секторів. Як правило, це найменше місце на диску, яке може бути виділено для зберігання файлу. Поняття кластер використовується в файлових системах FAT і NTFS. Інші файлові системи оперують схожими поняттями (зони в Minix, блоки в Unix).
52.	comparison operators	оператори порівняння	математичні оператори, які використовуються для порівняння аргументів у пошукових виразах. Застосовуються при формуванні запитів, що містять дані, подані у вигляді чисел, дат або можливих меж їхньої зміни (інтервалів).
53.	computer	комп'ютерна	набір послідовних інструкцій у вигляді слів, цифр,

	program	програма	кодів, схем, символів чи в будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування та виконання обчислювальною машиною (комп'ютером), які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату (це поняття охоплює як операційну систему, так і прикладну програму, виражені у сирцевому або об'єктному кодах).
54.	computer virus	комп'ютерний вірус	різновид комп'ютерних програм, відмінною рисою яких є здатність до розмноження (самореплікація). На застосунок до цього віруси можуть без відома користувача виконувати інші довільні дії, в тому числі завдають шкоду користувачеві і / або комп'ютера. З цієї причини віруси відносять до програм.
55.	concept search	концептуальний пошук	пошук документів, що мають безпосереднє відношення до зазначеного пошукового терміну, а не тільки включають його.
56.	content	контент, вміст	змістова частина інформаційних ресурсів. Будь-яке інформаційно значиме наповнення сервера, інформаційного комплексу - тексти, графіка, мультимедіа. Простіше кажучи, інформаційний вміст веб-сторінок.
57.	content management system (CMS)	система управління вмістом (контентом)	інформаційна система або комп'ютерна програма, яка використовується для забезпечення і організації спільного процесу створення, редагування і управління контентом (тобто вмістом): Головною метою такої системи є можливість збирати в єдине ціле і об'єднувати на основі ролей і завдань всі різнотипні джерела знань і інформації, доступні як усередині організації, так і за її межами, а також можливість забезпечення взаємодії співробітників, робочих груп і проектів із створеними ними базами знань, інформацією і даними так, щоб їх легко можна було знайти, витягувати і повторно використовувати звичним для користувача чином.
58.	control system by databases	система управління базами даних (СУБД)	сукупність програмних і лінгвістичних засобів загального або спеціального призначення, що забезпечують управління створенням і використанням баз даних
59.	cookie	кукі	механізм, який може використовувати Web-сервер для отримання та збереження інформації про клієнта. Використовуючи кукі, Web-сервер "позначає" комп'ютер-клієнт, записуючи на нього відповідні дані. Під час наступних візитів з цього ж комп'ютера до Web-сервера факт попереднього відвідування може бути враховано. Наприклад, при звертанні до Web-сервера реклама на його Web-сторінках може змінюватися в залежності від чергового номера відвідування та інтересів конкретного користувача.
60.	Corporate Information System(CIS)	Корпоративна інформаційна система (КІС)	управлінська ідеологія, що поєднує бізнес-стратегію підприємства (з вбудованою для її реалізації структурою) і передові інформаційні технології. Прийнято вважати, що головну увагу при цьому

			приділяють відпрацьованій структурі керування, що складає функціональну частину підприємства, а автоматизація виконує другорядну, інструментальну роль.
61.	CPM (Corporate Performance Management)		вартість тисячі показів (банера). На цей час у Web-сайтів, які продають покази банерів, CPM становить від 1 до 15 доларів за тисячу показів (в залежності від розмірів та місцезнаходження банерів, а також контенту Web-сайтів). кількісний показник прибутковості сторінки, показує прибуток, який отримано за кліки з 1000 показів
62.	cracker	кракер (зломщик)	користувач обчислювальної системи, який займається незаконним одержанням доступу до захищених ресурсів системи.
63.	CSRF (Cross-site request forgery).	підробка міжсайтових запитів	вид атак на відвідувачів веб-сайтів, що використовує недоліки протоколу HTTP. Якщо жертва заходить на сайт, створений зловмисником, від її особи таємно відправляється запит на інший сервер (наприклад, на сервер платіжної системи), який здійснює якусь шкідливу операцію (наприклад, переказ грошей на рахунок зловмисника).
64.	CSS (Cascading Style Sheets)	каскадні таблиці стилів	формальна мова опису зовнішнього вигляду документа, написаного з використанням мови розмітки. Переважно використовується як засіб опису, оформлення зовнішнього вигляду веб-сторінок, написаних за допомогою мов розмітки HTML і XHTML, але може також застосовуватися до будь-яких XML-документами, наприклад, до SVG або XUL.
65.	CTR (click/through ratio)	відгук банера	відношення числа кліків на банер до числа його показів. Так, якщо банер було показано 1000 разів, а натиснули на нього (здійснили перехід на сайт, що рекламується, за гіперпосиланням) 50 разів, то CTR цього банера складе 5%.
66.	cybersquatting	кіберсквотинг	придбання доменних імен, співзвучних назвами відомих компаній, або просто з «дорогими» назвами з метою їх подальшого перепродажу або розміщення реклами. Люди, що практикують такі дії, називаються кіберсквотерами.
67.	data	дані	інформація, подана у формалізованому вигляді, придатному для автоматизованої обробки.
68.	database	база даних	сукупність даних, організованих за певними правилами, що передбачають загальні принципи опису, зберігання і маніпулювання, незалежна від прикладних програм. Є інформаційною моделлю предметної області. Звернення до баз даних здійснюється за допомогою системи управління базами даних (СКБД).
69.	Database management system	Система керування базами даних (СКБД)	комп'ютерна програма чи комплекс програм, що забезпечує користувачам можливість створення, збереження, оновлення, пошук інформації та контролю доступу в базах даних.
70.	Database Master		засіб управління системами баз даних FireBird, PostgreSQL, Oracle, SQL-Server, MySQL, ODBC,

			OleDB, MongoDB, XML i SQLite.
71.	Database Server	сервер баз даних	система програмного забезпечення, що має засоби обробки даних на мові баз даних. Забезпечує виконання різноманітних операцій, таких як створення, модифікація, витяг і інших, стосовно даних, які містяться в базах даних.
72.	dedicated line, leased line	виділена лінія	лінія зв'язку, що встановлює безпосереднє з'єднання між двома точками у системі зв'язку. Використовується для безпосереднього підключення корпоративного користувача (локальної мережі) до вузлу Internet.
73.	DHTML (Dynamic HTML)		концепція створення веб-сайту, що розглядає HTML-документ як об'єктну структуру, використовує поєднання статичної мови розмітки HTML, вбудованої скриптової мови JavaScript (сценарії виконуються на стороні клієнта), CSS (каскадних таблиць стилів) і DOM (об'єктній моделі документа). Ця концепція може бути використана для створення застосунку в браузері: наприклад, для навігації або для додання інтерактивності формам. Також DHTML може бути використаний для динамічного перетягування елементів по екрану і може служити як інструмент для створення заснованих на браузері відео-ігор.
74.	dial-up	комутоване з'єднання	встановлення з'єднання через телефонний канал загального користування з віддаленим сервером. В даний час у більшості випадків розглядається як доступ до Internet через комутовані канали зв'язку.
75.	DNS (Domain Name System)	доменна система імен	розподілена база даних, що забезпечує перетворення доменних імен комп'ютерів у числові Internet-адреси і навпаки з метою визначення місця розташування комп'ютерів у мережі. Першим (праворуч) йде так званий домен верхнього рівня, наприклад : .ru, .com. За створенням і роботою доменів верхнього рівня стежить міжнародна некомерційна організація ICANN (www.icann.org). Домени верхнього рівня існують практично для всіх визнаних ООН держав і територій. Всі вони складаються з двох букв, а їх підтримкою в кожній країні за дорученням ICANN займається спеціальна організація.
76.	DNS-address	доменне ім'я (DNS-адреса)	адреса веб-ресурсу в мережі Інтернет. Містить букви, які розділені крапками на окремі інформаційні блоки. На останньому місці в DNS-адресу стоїть домен верхнього рівня. Ім'я домена верхнього рівня може відображати географічне положення сервера або тематику наданої інформації. Домен нижчого рівня вибирається організацією - господарем веб-вузла.
77.	document	документ	основний об'єкт, з яким працює користувач інформаційної системи. Це може бути текстовий файл, html-файл, графічне зображення та інше.
78.	DOM (Document Object Model)	об'єктна модель документа	специфікація прикладного програмного інтерфейсу для роботи зі структурованими документами (як правило, документів XML). Визначається ця

			специфікація консорціумом W3C. З точки зору об'єктно-орієнтованого програмування, DOM визначає класи, методи та атрибути цих методів для аналізу структури документів та роботи із представленням документів у вигляді дерева. Все це призначено для того, аби надати можливість комп'ютерній програмі доступу та динамічної модифікації структури, змісту та оформлення документа.
79.	domain	домен	засіб ідентифікації області ресурсів в мережі Інтернет. Найчастіше домен використовується при ідентифікації веб-сайтів і електронної пошти.
80.	domain mailbox	доменна поштова скринька	поштова синька, в яку поступає пошта, що приходить на будь-які можливі адреси домена (все-что-угодно@ваш-домен).
81.	domain name	доменне ім'я	<ul style="list-style-type: none"> • ім'я, що ідентифікує комп'ютер або комп'ютери у мережі Інтернет. Це ім'я виглядає як частина web-адреси, наприклад uk.wikipedia.org. • продукт, котрим реєстратори доменних імен забезпечують споживачів. Такий продукт часто називають зареєстроване доменне ім'я. • імена, що використовуються для інших цілей, наприклад спеціальне ім'я яке стоїть після @ у адресі електронної пошти.
82.	domain registration	реєстрація домену	реєстрація власника і обслуговуючих серверів для домена в центральних реєструючих організаціях. Власником домена може бути приватна особа або організація. Реєстрація домена здійснюється на один рік і потрібно продовжувати щороку. Якщо власник не продовжив реєстрацію домена на черговий термін, домен звільняється і стає доступним для реєстрації будь-якій особі.
83.	DoS-attack	DoS-атака	атака на обчислювальну систему з метою довести її до відмови, тобто створення таких умов, при яких легітимні (правомірні) користувачі системи не можуть отримати доступ до надаваних системою ресурсам (серверів), або цей доступ ускладнений. Відмова «ворожої» системи може бути як самоціллю (наприклад, зробити недоступним популярний сайт), так і одним із кроків до оволодіння системою (якщо під позаштатної ситуації ПО видає якусь критичну інформацію - наприклад, версію, частина програмного коду і т. д.). Якщо атака виконується одночасно з великої кількості комп'ютерів, говорять про DDoS-атаці (від англ. Distributed Denial of Service, розподілена атака типу «відмова в обслуговуванні»). В деяких випадках до DDoS-атаки призводить легітимна дія, наприклад розміщення на популярному інтернет-ресурсі посилання на сайт, розміщений на не дуже продуктивному сервері (слешдот-ефект). Великий наплив користувачів призводить до перевищення допустимого навантаження на сервер і відмови в обслуговуванні частини з них.

84.	Download	завантаження	процес копіювання файлу з віддаленого комп'ютера (хоста) із наступним записом на комп'ютер користувача. Процес по дії зворотній Upload.
85.	Download Master		потужна програма від української компанії WestByte, один з кращих менеджерів завантаження на сьогоднішній день.
86.	e-commerce	електронна комерція	технологія, що забезпечує проведення торгових операцій із використанням можливостей мережі Internet. При цьому мається на увазі використання Web-технологій для реклами товарів і послуг, створення електронних каталогів товарів, електронних магазинів, виконання електронних платежів.
87.	electronic publishing house (e-publishing house)	електронне видавництво (e-видавництво)	система, призначена для підготовки і видання творів друку. В Інтернеті широку популярність здобула технологія публікації документів у форматі PDF.
88.	elements of web server	елементи Веб	сукупність апаратних засобів, програм і протоколів, що утворюють Веб.
89.	e-mail (electronic mail)	електронна пошта	засоби передачі повідомлень або документів між користувачами без застосування паперового носія. Один з сервісів Інтернет. Передача повідомлень одній особі або групі осіб по мережі. Повідомлення, передане по електронній пошті, може містити тексти, таблиці, графіки, а також файли будь-якого формату. Використання електронної пошти в офісі допоможе скоротити витрату паперових носіїв, крім того, за допомогою електронної пошти може здійснюватися зв'язок з віддаленими офісами. 1. стандартний сервіс Internet, що дозволяє передавати і приймати адресовані повідомлення. Опис стандарту електронної пошти Internet знаходиться в RFC 821, 822, 1521, 1522. 2. електронні листи, створені на комп'ютері і надіслані по мережі іншому користувачу.
90.	ERP-система (Enterprise Resource Planning System)	планування ресурсів підприємства	система планування ресурсів підприємства — корпоративна інформаційна система (КІС), призначена для автоматизації обліку й управління. Як правило, ERP-системи будуються за модульним принципом і в тому або іншому ступені охоплюють всі ключові процеси діяльності компанії.
91.	eXtensible markup language	мова гіпертекстової розмітки XML	розширена мова гіпертекстової розмітки, яка використовується для створення та розміщення документів в середовищі WWW. На відміну від мови HTML, її можна використовувати не тільки для передачі інструкцій з поданням даних, але і для опису вмісту файлів практично будь-яких типів. Дозволяє автоматизувати обмін даними, не вдаючись для цього до істотного обсягу програмування.
92.	ICANN(Internet Corporation for Assigned		міжнародна некомерційна організація, створена 18 вересня 1998 за участі уряду США для регулювання питань, пов'язаних з доменними іменами, IP-адресами

	Names and Numbers)		і іншими аспектами функціонування Інтернету.
93.	ICT (Information and Communication Technologies)	ІКТ (Інформаційні технології, інформаційно-комунікаційні технології)	сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збирання, оброблення, зберігання, розповсюдження, показу і використання інформації в інтересах її користувачів. технології, що забезпечують та підтримують інформаційні процеси, тобто процеси пошуку, збору, передачі, збереження, накопичення, тиражування інформації та процедури доступу до неї.
94.	information quality	якість інформації	сукупність властивостей, що відображають міру придатності конкретної інформації про об'єкти і їх взаємозв'язки для досягнення цілей, що стоять перед користувачем, при реалізації тих або інших видів діяльності. До складу найбільш загальних параметрів входять: достовірність, своєчасність, новизна, цінність, корисність, доступність.
95.	FAQ (Frequently Asked Question)	питання, що часто задаються	питання, що часто задається, або список таких питань та відповідей на них.
96.	FAT (File Allocation Table)	«таблиця розміщення файлів»	класична архітектура файлової системи, яка за своєї простоти все ще широко використовується для флеш-накопичувачів. У недавньому минулому використовувалася в дискетах, на жорстких дисках та інших носіях інформації.
97.	Fibre Channel (FC)	волоконний канал	сімейство протоколів для високошвидкісної передачі даних. Стандартизацією протоколів займається Технічний комітет T11, що входить до складу Міжнародного комітету зі стандартів у сфері ІТ (InterNational Committee for Information Technology Standards - INCITS), акредитованого Американським національним інститутом стандартів (ANSI). Початкове застосування FC в області суперкомп'ютерів згодом практично повністю перейшло в сферу мереж зберігання даних, де FC використовується як стандартний спосіб підключення до систем зберігання даних рівня підприємства.
98.	Fibre Channel Protocol (FCP)	транспортний протокол	транспортний протокол (як TCP в IP-мережах), що інкапсулює протокол SCSI по мережах Fibre Channel. Є основою побудови мереж зберігання даних.
99.	file	файл	1. поіменованний набір даних, збережений на комп'ютері чи електронному носії. 2. протокол Internet, що звертається до файлів, розташованих на локальному диску комп'ютера.
100.	file format	формат файлу	специфікація структури даних, записаних в комп'ютерному файлі. Формат файлу зазвичай вказується в його імені, як частина, відділена крапкою (зазвичай цю частину називають розширенням імені файлу, хоча, строго кажучи, це невірно). Наприклад, закінчення імені (розширення) «. txt» зазвичай використовують для позначення файлів, що містять лише текстову інформацію, а «. doc» - містять текстову інформацію, структуровану у відповідності зі стандартами програми Microsoft Word. Файли, вміст яких відповідає одному формату (рідше -

			одного сімейства форматів), іноді називають файлами одного типу.
101.	file server	файловий сервер	<p>1. програмне забезпечення, що працює в мережі і забезпечує збереження і доступ до даних на відведених для цього комп'ютерах.</p> <p>2. мережний комп'ютер, що забезпечує централізоване збереження файлів користувачів мережі і файлів для спільного використання.</p>
102.	file system	файлова система	<p>порядок, що визначає спосіб організації, зберігання та іменування даних на носіях інформації в комп'ютерах, а також в іншому електронному обладнанні: цифрових фотоапаратах, мобільних телефонах і т. п. Файлова система визначає формат вмісту і спосіб фізичного зберігання інформації, яку прийнято групувати у вигляді файлів . Конкретна файлова система визначає розмір імені файлу (папки), максимальний можливий розмір файлу і розділу, набір атрибутів файлу. Деякі файлові системи надають сервісні можливості, наприклад, розмежування доступу або шифрування файлів.</p>
103.	Firebird (FirebirdSQL)		<p>компактна, кросплатформенна, вільна система керування базами даних (СКБД), що працює на Linux, Microsoft Windows і різноманітних Unix платформах. В якості переваг Firebird можна відзначити багатOVERсійну архітектуру, що забезпечує паралельну обробку оперативних і аналітичних запитів (це можливо тому, що читаючі користувачі не блокують пишучих), компактність (дистрибутив 5Mb), високу ефективність і потужну мовну підтримку для збережених процедур і тригерів.</p>
104.	fire wall	"вогненна стіна"	<p>цим терміном позначаються засоби захисту від несанкціонованого доступу в корпоративну мережу. Являють собою програмні або технічні засоби, що встановлюються в місці з'єднання корпоративної та глобальної мереж. Основна мета - не допустити перегляду локального мережного трафіка ззовні й організувати систему спеціального підтвердження повноважень для програмних застосувань. У цьому ж значенні використовується термін "брандмауер" (brandmauer).</p>
105.	Folksonomy	фолксономія	<p>система класифікації або особливий спосіб сортування об'єктів, який ґрунтується на прив'язці до об'єктів одного або декількох ключових слів, тегів</p>
106.	flood	флуд (повінь, затоплення)	<p>розміщення однотипної інформації на декількох гілках форуму чи різних форумах, однієї фрази, яка повторюється, символів, букв, слів, однакових графічних файлів або просто коротких повідомлень, які повторюються на веб-форумах, в чатах і блогах. Особа, яка поширює флуд, на інтернет-сленгу - флудер, в літературній мові – пустомеля — повідомлення в інтернет-форумах і чатах, що займають великі об'єми і не несуть ніякої корисної інформації. Технічний флуд являє собою хакерську атаку з великою кількістю запитів, що приводить до</p>

			відмови в обслуговуванні.
107.	folder	папка, директорія, каталог	папка - поіменований простір для збереження інформації на комп'ютері, що містить файли або інші папки. В URL папка – це одиночна частина шляху до Web-сторінки. Наприклад, у виразі http://my.domain/sample/start.htm , sample/ – папка.
108.	forward	форвард	тип поштової адреси, яка здійснює перенаправлення листа на іншу поштову адресу.
109.	form	форма	набір полів введення даних на Web-сторінці, що опрацьовуються на сервері. Дані надсилаються на сервер, коли користувач підтверджує заповнення форми, натискаючи на відповідну кнопку або активізуючи призначене для цього посилання.
110.	fragmentation	фрагментація	процес дроблення чогось на безліч дрібних розрізаних фрагментів. В основному використовується як комп'ютерний термін. Фрагментація дискового простору. Фрагментація дискового простору – ефект, що виникає в процесі активної роботи з файлами (створення, видалення, переміщення, зміна розмірів) і виражається у відсутності на жорсткому диску достатньої кількості послідовних вільних блоків. На фрагментованому диску вільні блоки розкидані по всій поверхні диска, і при подальшій роботі з диском, це призводить до фрагментації даних.
111.	Framework	фреймворк	програмна технологія, запропонована фірмою Microsoft як платформа для створення як звичайних програм, так і веб-застосунків. Багато в чому є продовженням ідей та принципів, покладених в технологію Java. Однією з ідей цієї технології є сумісність служб, написаних різними мовами
112.	friendly URL	дружній URL	веб-адреси, зручні для сприйняття людиною (а також системи і методи побудови таких адрес).
113.	freeware	безкоштовне програмне забезпечення	програмне забезпечення, що вільно поширюється.
114.	FTP (File Transfer Protocol)	протокол передавання файлів	1. протокол передавання файлів, що регламентує процедуру обміну файлами між комп'ютерами в мережі. Протокол прикладного рівня. Визначення приведені в RFC 959. 2. сервіс Internet для обміну файлами в мережі. Префікс URL для гіперпосилання на FTP-сервер має вигляд "ftp://".
115.	FTP-client	FTP-клієнт	сервісна програма, за допомогою якої можна встановити з'єднання з FTP-сервером.
116.	FTP-mail	FTP-пошта	служба доставки файлів із FTP-серверів по електронній пошті.
117.	FTP-server	FTP-сервер	сервер, налаштований на підтримку протоколу FTP. З'єднання із сервером виконується за допомогою FTP-клієнта.
118.	full-text search engine	повнотекстова пошукова система	інформаційно-пошукова система, що проводить індексування всіх слів в тексті документа (іноді за винятком стоп-слів) і враховує порядок їх розташування один відносно одного.

119.	FYI (For Your Information)	до вашого відома	інформаційні документи, що публікуються в мережі і вміщують різноманітну інформацію, корисну користувачам Internet.
120.	gateway	шлюз	програма, призначена для з'єднання двох мереж, що використовують різні протоколи, завдяки якій здійснюється обмін даними між ними. Перед передачею даних з однієї мережі в іншу програма їх перетворює, забезпечуючи сумісність протоколів.
121.	GIF (Graphics Interchange Format)	графічний формат обміну	формат, розроблений у середині вісімдесятих років у компанії CompuServe для передачі графічних зображень. Має розширення: . gif і використовується для обміну 8-розрядною графікою. У теперішній час GIF- найбільш поширений формат в Internet. Забезпечує підтримку 256 кольорів, прозорість, анімацію, непогане ущільнення зображення.
122.	Google Analytics (GA)		безкоштовний сервіс, що надається Google для створення детальної статистики відвідувачів веб-сайтів. Статистика збирається на сервері Google, користувач тільки розміщує JS-код на сторінках свого сайту.
123.	Google Maps	карти Google	набір застосунків, побудованих на основі безкоштовного картографічного сервісу і технології, що надаються компанією Google. Створені в 2005 році.
124.	hacker	хакер	1. програміст, спроможний писати програми без попередньої розробки детальних специфікацій і оперативно вносити виправлення в працюючі програми, у тому числі і безпосередньо в машинних кодах, що потребує найвищої кваліфікації. 2. іноді під хакером розуміють зломщика (Cracker).
125.	hashing	хешування	перетворення вхідного масиву даних довільної довжини в вихідний бітовий рядок фіксованої довжини. Такі перетворення також називаються хеш-функціями або функціями згортки, а їх результати називають хешем, хеш-кодом або дайджестом повідомлення (англ.message digest).
126.	heuristic analysis	евристичний аналіз (евристичне сканування)	сукупність функцій антивіруса, націлених на виявлення невідомих вірусних баз шкідливих програм, але в той же час цей же термін позначає один з конкретних способів.(чого)
127.	hibernation	гібернація	енергозберігаючий режим операційної системи комп'ютера, що дозволяє зберігати вміст оперативної пам'яті на незалежне пристрій зберігання даних перед вимиканням. У російськомовній Windows XP ця функція називається «Сплячий режим». Починаючи з Windows Vista, цей режим називається «глибокого сну». При активації цього режиму вміст оперативної пам'яті записується на незалежне пристрій, а комп'ютер вимикається. При включенні вміст пам'яті відновлюється, і користувач може продовжити роботу з того ж місця, на якому він зупинився.
128.	high-definition television, (HDTV)	телебачення високої роздільної	система трансляції цифрового телебачення з роздільною здатністю вищою за аналогові системи телебачення (NTSC, SECAM, PAL). HDTV

		здатності, високої роздільності або високої чіткості	транслюється в цифровому форматі, оскільки цифрове телебачення потребує канали з меншою пропускною спроможністю за умови застосування відповідного стиснення зображень.
129.	hit	хіт	x іт, або відвідуваність - це запит до веб-серверу для отримання файлу (веб-сторінки, зображення, JavaScript'a, таблиці стилів і т.д.)
130.	home page	початкова (головна) сторінка	відправна точка Web-сайту. Це - початкова сторінка Web-сайту, яка відображається за умовчанням, коли користувач відвідує Web-сайт. По початковій сторінці (її іноді називають головною або обличчям Web-сайту) відвідувач одержує уявлення про Web-сайт в цілому. На більшості Web-сайтів ім'я початкової сторінки - index.html або index.htm.
131.	host	хост, вузол	комп'ютер, який служить точкою входу і роботи в мережі для кінцевих користувачів. Одночасно він виконує функції збереження інформації і надання її іншим користувачам мережі Internet за допомогою таких сервісів, як WWW або FTP.
132.	hosting	хостинг	розміщення і зберігання даних, доступних через інтернет, на сервері провайдера. Основні предмети хостингу - веб-сайти і поштові офіси. Послуги хостингу включають виділення дискового простору, підтримку доменного імені сайту, виконання призначених для користувача програм (скриптів), доступ до бази даних по SQL, доступ до електронної пошти.
133.	.htaccess		файл застосункової конфігурації веб-сервера Apache, а також подібних йому серверів. Дозволяє задавати велику кількість застосункових параметрів і дозволів для роботи веб-сервера в окремих каталогах (папках), таких як керований доступ до каталогів, перепризначення типів файлів і т.д., без зміни головного конфігураційного файлу.
134.	HTML-page	HTML-сторінка, HTML-документ	документ у форматі HTML, що може містити текст, малюнки або інші елементи і конструкції. В залежності від реалізації, може бути статичною або динамічною.
135.	HTML (HyperText Markup Language)	мова гіпертекстової розмітки	стандартна мова для опису складу та структури гіпертекстових документів. HTML-документи являють собою текстові файли із вмонтованими спеціальними командами (розміткою), які, як правило, відмічають певну область тексту. HTML складається з незалежних від програмного забезпечення й апаратної платформи команд, що описують структуру гіпертекстових документів. HTML-прикладний різновид мови SGML. Використовується в WWW для створення веб-сторінок.
136.	HTTP (HyperText Transport Protocol)	протокол передачі гіпертекста	протокол, який призначений для взаємодії клієнта і серверу в WWW. Забезпечує передачу веб-сторінок по Internet.

137.	HTTPS (Hypertext Transfer Protocol Secure)	мова гіпертекстової розмітки HTML	розширення протоколу HTTP, підтримує шифрування. Дані, що передаються по протоколу HTTPS, «упаковуються» у криптографічний протокол SSL або TLS, тим самим забезпечується захист цих даних. На відміну від HTTP, для HTTPS за замовчуванням використовується TCP-порт 443. HTTPS широко використовується в світі Веб для застосунків, в яких важлива безпека сполуки, наприклад, в платіжних системах. HTTPS підтримується всіма популярними браузерами.
138.	hyperlink	гіперпосилання (гіперзв'язок)	зв'язок між окремими компонентами інформації. Застосовується для посилань, зроблених усередині одного об'єкта на інший об'єкт. Гіперпосилання, як правило, робиться з об'єкта розміщеного на HTML-сторінці, на інший об'єкт, що може знаходитися на довільному FTP або WWW-сервері.
139.	hypermedia	гіпермедіа	інтеграція гіпертекста і мультимедіа. Інформаційний документ, який містить різноманітні види даних (текст, графіку, звук, відео) з вбудованими посиланнями, які зв'язані з будь-якими іншими елементами даного документу. При цьому активними можуть бути різні об'єкти документу, а також їх окремі складові.
140.	hypertext	гіпертекст	документи, що містять зв'язки з іншими документами, або внутрішні зв'язки. Гіпертекстовий документ являє собою спеціальним чином розмічену текстову інформацію. При відображенні гіпертекстових документів окремі елементи тексту можуть служити посиланнями на інші документи. Механізм посилань, що доповнює текстову інформацію, є невід'ємною частиною гіпертексту. веб-сторінки, як правило, являють собою гіпертекстові документи, написані з використанням мови гіпертекстової розмітки HTML.
141.	hypertext markup language	мова гіпертекстової розмітки HTML	мова, яка використовується для створення документів, що містять спеціальні команди форматування і гіпертекстові посилання і призначених для розміщення в WWW та інших службах і мережах. Це інструмент для всіх, хто займається редакційно-видавничою діяльністю в Веб.
142.	ICP (Internet Content Provider)	Інтернет контент провайдер	організація, що надає інформаційні ресурси в мережі Internet.
143.	ICQ (I seek You)	(«я шукаю тебе»)	технологія і програмне забезпечення для інтерактивного спілкування в Internet.
144.	ID (identifier)	ідентифікатор	унікальне поєднання імені та пароля користувача для забезпечення процесу його ідентифікації.
145.	identification	ідентифікація	1. встановлення відповідності розпізнаваного предмета своєму образу (знаку). 2. процедура розпізнавання користувача в системі, як правило, за допомогою, наперед, визначеного імені (ідентифікатора) або іншої апіорної інформації про нього, яка сприймається системою.
146.	IMAP (Internet		протокол доступу до електронної пошти, розташованої на поштовому сервері. Підтримується

	Message Access Protocol)		великим числом поштових програм. Протокол IMAP дає можливість працювати з серверними теками, дозволяє переглядати лише заголовки листів не завантажуючи самого листа (на відміну від POP3).
147.	index IRS (interest rate swap)	індекс ІРС (інформаційно-пошукової системи)	індекс інформаційно-пошукової системи являє собою певним чином організовану сукупність даних, де зберігаються пошукові образи всіх документів бази даних. Індекс є основною складовою інформаційно-пошукової системи, що забезпечує можливість оперативного пошуку і доступу до інформації.
148.	indexing site	індексація сайту	процес занесення вмісту Вашого сайту в базу даних пошукової системи для подальшої її застосування в пошуковій видачі.
149.	informatics	інформатика	комплексний науковий міждисциплінарний напрям, що вивчає моделі, методи та засоби збору, зберігання, обробки і передачі інформації. Теоретичною інформатикою називають науку про структури, що ґрунтуються на математиці і логіці. Практична інформатика є інженерної дисципліною, що спирається на мережі та системи. В коло її питань входять бази даних і знань, інформаційно-пошукові системи (ІПС), гіперсередовища, питання мов, комп'ютерного перекладу. Вона спирається на теорію інформації, штучний інтелект, електроніку, семіотику та ін.
150.	information infrastructure	інформаційна інфраструктура	сукупність організаційних структур, які забезпечують функціонування та розвиток інформаційного простору країни, а також засобів інформаційної взаємодії, що забезпечують доступ громадян і організацій до інформаційних ресурсів.
151.	information networks space	інформаційний простір	невід'ємна частина глобального інформаційного простору, обмежена рамками комунікаційних мереж.
152.	information processes	інформаційні процеси	процеси створення, збору, обробки, пошуку, поширення та зберігання інформації.
153.	information production	інформаційний продукт	виробництво інформації - документована інформація, підготовлена у відповідності до потреб користувачів і призначена для задоволення потреб користувачів.
154.	information resources	інформаційний ресурс	окремі документи і масиви документів в інформаційних системах (бібліотеках, архівах, фондах, банках даних,
155.	information retrieval system	інформаційно-пошукова система	система, призначена для пошуку документів в інформаційних масивах, базах даних і всієї сукупності інформаційних ресурсів.
156.	information security	інформаційна безпека	стан захищеності інформаційного середовища, формування, що забезпечує її, використання і розвиток на користь громадян, організацій, держави.
157.	information system	інформаційна система	сукупність елементів (матеріальних або ідеальних), певним чином пов'язаних між собою і утворюють деяку цілісність. Поняття системи у відношенні Інтернет використовується дуже широко, має безліч смислових значень і найчастіше відноситься до взаємопов'язаному набору засобів технічного і програмного забезпечення, а також організаційно упорядкованої сукупності документів.

158.	information technology	інформаційні технології	сукупність методів, виробничих і програмно-технологічних засобів, об'єднаних у технологічний ланцюжок, що забезпечує збір, зберігання, обробку, висновок і поширення інформації для зниження трудомісткості процесів використання інформаційних ресурсів, підвищення надійності та оперативності.
159.	informatization	інформатизація	організаційний соціально-економічний і науково-технічний процес створення оптимальних умов для задоволення інформаційних потреб і реалізації прав громадян, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, організацій, громадських об'єднань на основі формування і використання інформаційних ресурсів.
160.	informer	інформер	це заздалегідь підготовлений автоматично оновлюваний інформаційний елемент (графічний, текстовий або flash), що встановлюється на сайті користувача й служить для надання різного роду інформації, зокрема – фінансової, політичної, спортивної та іншої
161.	interface	інтерфейс	комплекс умов, що забезпечують взаємодію об'єктів в навколишньому в т.ч. інформаційному просторі.
162.	Internet	Інтернет	Відкрита світова комунікаційна інфраструктура, що складається з взаємозалежних комп'ютерних мереж, що забезпечує доступ до віддаленої інформації і обмін інформацією між комп'ютерами. У глобальну мережу входять урядові, академічні, комерційні, військові і корпоративні мережі всього світу.
163.	Internet community	Інтернет-спільнота	стійка система зв'язків і відносин між користувачами мережевого інформаційного простору, що склалася в процесі спільної діяльності. На відміну від міжособистісних контактів, агенти інтернет-спільноти взаємодіють на основі прямого обміну інформацією по типу "все з усіма". Члени інтернет-спільноти як правило пов'язані спільними інтересами, областю діяльності, сферою бізнесу і т.п.
164.	Internet Explorer		графічний Web-браузер, який розробляє корпорація Microsoft.
165.	Internet Protocol Address	IP-адреса	унікальна мережева адреса вузла в комп'ютерній мережі, побудованій по протоколу IP. У мережі Інтернет потрібна глобальна унікальність адреси; в разі роботи в локальній мережі потрібна унікальність адреси в межах мережі. У версії протоколу Ipv4 ір-адреса має довжину 4 байти.
166.	Internet services	Інтернет-послуги	послуги користувачам щодо забезпечення доступу в мережу, розробці, організаційного та інформаційного супроводу інтернет-ресурсів, розробці та розміщення реклами в мережі.
167.	Internet service provider (ISP)	Інтернет-провайдер	компанія, що надає користувачам доступ до Інтернет.
168.	Internet servise	сервіси Інтернет	процеси обслуговування об'єктів Інтернет. Сервіси надаються користувачам, програмам, системам, рівнями, функціональним блокам. Найбільш поширеними видами є: зберігання даних, передача повідомлень і блоків даних, електронна та мовна

			пошта, організація і управління діалогом партнерів, надання з'єднань, проведення сеансів, відео-сервіс. Сервіс здійснюють мережеві служби.
169.	interactive on the Web	інтерактивність у Веб	характеристика протікання процесу комунікації в Інтернет. Для інтерактивної взаємодії характерна негайна відповідь і візуально (як мінімум), підтверджена реакція на дію / повідомлення, причому відповідь повинна знаходитися в контексті попередніх повідомлень. Іншими словами - це діалог з користувачем.
170.	Internet, Interconnected Networks	Інтернет, «Інет», всесвітня мережа», «Глобальна мережа», «Всесвітня павутина»	всесвітня система добровільно об'єднаних комп'ютерних мереж, побудована на використанні протоколу IP і маршрутизації пакетів даних. Інтернет утворює всесвітнє (єдине) інформаційне середовище — спосіб організації оцифрованої інформації. Інтернет служить фізичною основою для Всесвітньої павутини. У буденній мові в даний час Web, Веб-сервер, Internet, Інтернет – майже синоніми і уживаються без розділення понять.
171.	Intranet	Інтранет	внутрішня приватна мережа організації, Intranet-мережі захищені від загального доступу і використовуються в якості сховищ інформації; важливо, що інформація в них зберігається в тому ж форматі, що і в World Wide Web.
172.	IP-telephony	IP-телефонія	надання послуг передачі голосової інформації через Internet.
173.	IP-address	IP-адреса	унікальна адреса комп'ютера в мережі, стандартний засіб ідентифікації комп'ютера в Internet. Являє собою 32-бітне число, що надається кожному комп'ютеру та однозначно ідентифікує його у Мережі. Цифрові IP-адреси складаються з чотирьох цілих чисел (від 0 до 255), розділених крапками, наприклад 195.36.221.141. Ці десяткові числа можуть бути тільки з діапазону від 0 до 255 включно. Числова форма адреси використовується комп'ютерами, для людини числовий адресу незручний, тому його замінює доменне ім'я. Вичерпне визначення цього поняття наведено в RFC 791.
174.	IP (Internet Protocol)	протокол Internet	міжмережний протокол, на якому базується робота Internet. Забезпечує проходження пакета даних від відправника до адресата, проходячи при цьому через мережний простір. Опис наведено в RFC 791.
175.	IRC (Internet Relay Chat)	чат	система ретрансляції діалогів (інтерактивних конференцій) - дозволяє багатьом користувачам Мережі одночасно спілкуватися між собою, набираючи текст на екрані. Являє собою систему сполучення між собою IRC-серверів, до яких підключаються користувачі в усьому світі. Для зменшення загальної кількості хаосу система розбита на окремі групи спілкування, так звані канали. Для організації зв'язку використовується протокол IRCP.
176.	IRS (Information)	інформаційно-пошукова	система, призначена для забезпечення пошуку і відображення документів, які містяться в базах даних.

	Retrieval System)	система (ІПС)	Ядром інформаційно-пошукової системи є пошуковий механізм – програмний модуль, що здійснює пошук за запитом. ІПС, які інтегровані з Web-технологіями, являють собою основу побудови інформаційно-пошукових Web-серверів.
177.	ISDN (Integrated Services Digital Network)	цифрова мережа інтегрованих послуг	мережа з інтегрованими послугами та комутацією цифрових потоків даних. ISDN забезпечує високошвидкісний (до 64 Кбайт/с) доступ до Internet.
178.	ISP (Internet Service Provider)	Internet сервіс провайдер	організація, що надає доступ до сервісів мережі Internet.
179.	Java		мова програмування високого рівня, розроблена Sun Microsystems. Підтримує Internet протоколи і використовується для програмування Java-апплетів. Програми на мові Java завантажуються з Web-серверу, інтерпретуються програмою (як правило, Web-браузером) та виконуються на комп'ютері користувача.
180.	Java applet	Java-апплет	програмний код на мові Java, приєднаний до Web-сторінки. Виконується на комп'ютері зі стандартним Web-браузером.
181.	JavaScript	Java-скрипт	1. мова опису сценаріїв, розроблена Netscape Communications. Являє собою скрипт-мову для WWW, засновану на Java. Код JavaScript може бути вбудований безпосередньо в текст сторінки HTML. 2. прототипно-орієнтована скриптова мова програмування. JavaScript зазвичай використовується як вбудовувана мова для програмного доступу до об'єктів застосунків (застосунків). Найбільш широке застосування знаходить в браузерах як мова сценаріїв для додання інтерактивності веб-сторінок.
182.	Java Virtual Machine (Java VM, JVM)	віртуальна машина Java	основна частина системи Java, так званої Java Runtime Environment (JRE). Віртуальна машина Java інтерпретує і виконує Байт-код Java, попередньо створений з вихідного тексту Java-програми компілятором Java (javac). JVM може також використовуватися для виконання програм, написаних на інших мовах програмування. Наприклад, вихідний код на мові Ada може бути откомпилирован в байт-код Java, який потім може виконатися за допомогою JVM.
183.	JPEG (Joint Photographic Expert Group)		1. формат графічних файлів із дуже великим стискуванням для більшості видів зображень. JPEG використовується в Internet для представлення кольорових зображень високої якості (16 млн. кольорів). Не дозволяє використовувати анімацію і прозорість. 2. спільна Експертна Група з Фотографії. 3. алгоритм ущільнення нерухомого зображення, розроблений Експертною Групою по Фотографії.
184.	key	ключ	конкретний секретний стан деяких параметрів алгоритму криптографічного перетворення даних, що

			забезпечує вибір одного перетворення із сукупності можливих.
185.	keyword	кейвордам, кей, ключ	ключове слово, яке шукає користувач через пошукову систему. Можна «наповнити сторінку кейми» - значить додати на сторінку ключових слів, щоб вона потрапила в топ по відповідних запитах. 1. окремий термін, що використовується у запитах інформаційно-пошукових систем. 2. дескриптор - окреме слово або словосполучення, яке використовується при ручному або автоматизованому індексуванні документів перед завантаженням в ІПС.
186.	keyword search	пошук по ключових словах	пошук документів, що містять зазначені користувачами ключові слова.
187.	language Java	мова Java	інтерпретована мова з синтаксисом C ++, спеціально розрахована на роботу у відкритому мережевому середовищі. Розроблений компанією Sun Microsystems (США). Поява Java зробило переворот в області створення, застосування і розповсюдження програм і мультимедійної інформації. Програми, написані на цій мові, можна переносити на різні платформи (типи комп'ютерів), виконувати в мультипроцесорних системах, завантажувати по мережі і виконувати програми в машині користувача, а також одночасно по мережі всім користувачам. Щоб користуватися можливостями мови Java, операційна система повинна бути забезпечена інтерпретатором гарячої Java, який крім навігації забезпечує вільну міграцію програм.
188.	mailing list	група листування	електронний дискусійний клуб, у якому обговорюються теми за інтересами з використанням електронної пошти шляхом розсилання листів всім учасникам обговорення. Така технологія організації клубів за інтересами широко застосовується в Мережі як альтернатива технології Usenet News, заснованої на протоколі NNTP.
189.	maillists	списки розсилки	простий сервіс Інтернет, що не має власного протоколу передачі даних і працює виключно через електронну пошту. Здійснює комунікацію повідомлень всім передплатникам з однієї спеціальної адреси.
190.	mailto (MailTo)	форма зворотного зв'язку	протокол Internet, що використовується для обміну електронною поштою. Префікс URL для гіперпосилання протоколу - "mailto://".
191.	mainframe	мейнфрейм	потужний комп'ютер, призначений для виконання складних і інтенсивних обчислювальних робіт. З мейнфреймом, як правило, працюють безліч користувачів, кожен з яких має в своєму розпорядженні лише термінал, позбавлений власних обчислювальних потужностей.
192.	malware	шкідлива програма	програмне забезпечення, жаргонна назва - «малварь», «маловарь», «миловар» і навіть «миловарня») - зловмисна програма, тобто програма, створена зі злим

			умислом і / або злими намірами.
193.	management system	адміністративна система	система, яка забезпечує управління веб-вузлом або його частиною. Здійснює також контроль доступу і захист від несанкціонованого вторгнення.
194.	markup Language	мова розмітки	штучна мова, що використовує набір анотацій до тексту, що надає інструкції стосовно структури тексту чи його відображення. Мови розмітки використовувалися століттями, а в останні роки почали використовуватися в системах комп'ютерної верстки та системах обробки текстової інформації.
195.	Microsoft Silverlight		програмна платформа, що включає в себе плагін для браузера, який дозволяє запускати застосунки, що містять анімацію, векторну графіку і аудіо-відео ролики, що характерно для RIA (Rich Internet application). Версія 2.0, випущена в жовтні 2008, додала підтримку для мов.
196.	MIME (Multipurpose Internet Mail Extensions type)	багатоцільові розширення пошти Internet	протокол електронної пошти, який дозволяє передавати бінарні файли між будь-якими поштовими програмами, що узгоджуються між собою, в Internet. Відомий як розширення протоколу SMTP. Протокол SMTP орієнтований на передачу текстової інформації в коді ASCII. MIME забезпечує пересилку даних в бінарному форматі з використанням ASCII-кодування електронної пошти.
197.	Minix		відкрита, UNIX-подібна операційна система на основі мікроядерної архітектури. Розробку системи курирує відомий учений Ендрю Таненбаум (en:Andrew S. Tanenbaum) за фінансової підтримки Європейської дослідницької ради.
198.	mirror server	дзеркальний сервер, дзеркало	в Internet є достатньо популярні сервери, що надають послуги й інформацію, яку потребує значна кількість користувачів. Одночасне звертання великого числа клієнтів до одного серверу не завжди дозволяє забезпечити нормальне і своєчасне обслуговування запитів. Для цього створюються дзеркальні сервери – це сервери-копії (відбитки), розташовані в інших місцях Мережі. Такі дзеркала працюють, як посередники між оригінальним сервером і клієнтами, зменшуючи навантаження на основний сервер.
199.	mobile Internet	мобільний Інтернет	технологія бездротового доступу в Інтернет на основі протоколу WAP. Забезпечує сервіс високого рівня, особливо можливість ефективного управління бізнесом.
200.	modem	модем	пристрій, призначений для перетворення цифрових даних в аналогову форму або навпаки з метою організації обміну даними між двома комп'ютерами (або іншим обладнанням) через канал зв'язку. Як канал зв'язку, звичайно виступає телефонна мережа загального користування або виділена лінія.
201.	MongoDB		документо-орієнтована система управління базами даних (СКБД) з відкритим вихідним кодом, яка не потребує опису схеми таблиць. Написана на мові C++ і поширюється в рамках ліцензії Creative Commons.

202.	the modular system layout	модульна система верстки	система верстки, при якій основою композиції смуг і розворотів стає модульна сітка з певним кроком (модулем), однаковим або різним по горизонталі і вертикалі. Модульна система спрощує і прискорює художнє конструювання та створює сприятливі умови для автоматизації верстки при використанні комп'ютерних настільно-видавничих систем. Веб-дизайнери відносно недавно почали застосовувати модульні сітки в проектуванні інтерфейсів веб-сайтів. Цей метод значно спрощує як проектування інтерфейсу, так і подальшу верстку макета. На відміну від друкарні, модулі в веб-дизайні можуть мати непостійну ширину і розтягуватися в залежності від ширини вікна браузера.
203.	MPEG (Motion Picture Experts Group)		<ol style="list-style-type: none"> 1. експертна група з кінематографії. 2. алгоритм ущільнення рухомого зображення, розроблений цією групою. 3. популярний формат для відображення відеокліпів у WWW.
204.	multimedia	мультимедіа	взаємодія візуальних і аудіо ефектів під керуванням інтерактивного програмного забезпечення. Концепція інтерфейсу користувача, що передбачає інтегроване використання інформації в різноманітному вигляді. Зазвичай означає поєднання тексту, звуку і графіки, анімації і відео та ін.
205.	MySQL		Sql-сервер баз даних. Забезпечує приміщення, зберігання і вибірку даних через функції доступу для застосунків веб-сайту, наприклад, Perl або PHP - ськріптів. Володіє високою продуктивністю, але не підтримує транзакції, процедури, що зберігаються, і тригери, підвибірку і відображення.
206.	Netscape Navigator, Communicator		Web-браузер компанії Netscape Communication Corporation.
207.	networking	комунікаційна мережа	система фізичних каналів зв'язку і комутаційного устаткування, що реалізовує той або інший низькорівневий протокол передачі даних.
208.	network management	управління мережею	цілеспрямований вплив на обчислювальну або інформаційну мережу, здійснюваний для організації їх функціонування за заданою програмою: включення і відключення системи, каналів передачі даних, терміналів, діагностика несправностей, збір статистики, підготовка звітів і т. п.
209.	network operating system	мережева операційна система	комплекс програм, що забезпечують в мережі обробку, зберігання та передачу даних. Визначає взаємозв'язану групу протоколів верхніх рівнів, які забезпечують основні функції мережі. До них в першу чергу відносяться: адресація об'єктів, функціонування служб, забезпечення безпеки даних, управління мережею.
210.	news	новини	протокол Internet для одержання файлів від інформаційної служби новин у Internet. Гіперпосилання протоколу мають префікс "news://".
211.	newsgroup	телеконференція	технологія проведення дискусій в Internet (див.

		, група новин	Usenet). Групи новин - аналог всесвітніх дощок оголошень. Кореспонденція в Newsgroup зберігається на сервері, і користувачі, зацікавлені в тій або іншій статті дискусійної групи, можуть прочитати будь-яку з них і написати відповідь, не одержуючи при цьому весь масив повідомлень.
212.	NNTP (Network News Transfer Protocol)	протокол передачі мережних новин	протокол, який використовується для передачі телеконференцій Usenet між комп'ютерами, що працюють в Internet.
213.	node	вузол	комп'ютер, термінал або будь-яке інше пристрій, підключений до мережі. Кожному вузлу мережі присвоєно унікальну адресу, що дозволяє іншим комп'ютерам мережі зв'язуватися з ним.
214.	NTFS (New Technology File System)	«файлова система нової технології»	стандартна файлова система для сімейства операційних систем Microsoft Windows NT.
215.	NTSC (National Television Standards Committee)	Національний комітет з телевізійних стандартів	розроблена в 1953 році Національним комітетом з телевізійних стандартів США стандартна система кольорового телебачення в США, Канаді, Японії, Філіпінах, Південній Кореї, Тайвані та інших країнах. Стандарт має відносно високу частоту кадрів — 30 на секунду. Це знижує мерехтіння зображень та робить менш помітними шуми. До недоліків можна зарахувати кількість рядків розгортки, лише 525, що призводить до зниження вертикальної чіткості та до помітності рядкової структури на великих екранах.
216.	number of processes	кількість процесів	обмеження на число одночасно запущених процесів (скриптів, потоків JVM) для одного сайту.
217.	obfuscate	обфускація - робити неочевидним, заплутаним, збивати з пантелику	або заплутування коду - приведення вихідного тексту або виконуваного коду програми до виду, який зберігає її функціональність, але ускладнює аналіз, розуміння алгоритмів роботи і модифікацію при декомпіляції.
218.	0day (zero day)		термін, прийнятий в індустрії антивірусного програмного забезпечення і позначає шкідливі програми або уразливості, проти яких існують захисні механізми безсилі. Походження терміну пов'язане з тією обставиною, що хакери, які виявляють уразливість в програмах, проводять атаки не пізніше першого або "нульового дня" інформованості розробника про виявлену помилку. А це в свою чергу означає, що у розробника не було ніякої можливості поширити патчі безпеки для користувачів програмного забезпечення.
219.	ODBC (Open Database Connectivity)		програмний інтерфейс (API) доступу до баз даних, розроблений фірмою Microsoft, у співпраці з Simba Technologies на основі специфікацій Call Level Interface (CLI), який розроблявся організаціями SQL Access Group, X/Open и Microsoft. Згодом CLI був стандартизований ISO. Стандарт CLI покликаний уніфікувати програмну взаємодію з СУБД, зробити його незалежним від постачальника СУБД і

			програмно-апаратної платформи.
220.	off-line		вид доступу до Internet, коли завдання для Мережі готується заздалегідь, а при з'єднанні відбувається лише передача або прийом підготовлених даних та команд. Цим же терміном позначають роботу до початку сеансу зв'язку з іншими комп'ютерами в Мережі. Такий доступ менш вимогливий до якості і швидкості каналів зв'язку, ніж On-line, але найчастіше дає можливість користуватися лише електронною поштою. Працюючи в поштової системі в режимі "off-line", користувач читає і пише електронні листи в редакторі без встановлення з'єднання з відповідним сервером мережі Internet. Пізніше інша частина програмного забезпечення встановлює з'єднання з віддаленим сервером, передає або одержує кореспонденцію, а потім розриває з ним з'єднання.
221.	OLEDB (Object Linking and Embedding, Database)		набір інтерфейсів, заснованих на COM, які дозволяють застосункам звертатися до даних, збережених в різних джерелах інформації або сховищах даних за допомогою уніфікованого доступу. OLEDB (зв'язування і впровадження об'єктів, бази даних, а іноді в літературі зустрічається як OLEDB або OLE-DB) є API розробленої Microsoft для доступу до різних типів даних, які зберігаються в єдиній формі. Програма являє собою набір інтерфейсів реалізованих за допомогою Component Object Model (COM); в даному випадку це пов'язано з OLE. Вона була розроблена в якості подальшого розвитку і повинна прийти на заміну і в якості наступника ODBC, розширюючи набір функцій для підтримки більш широкого кола нереляційних джерел даних, таких як об'єктно орієнтовані бази даних або електронні таблиці, і для яких не обов'язково використовувати SQL.
222.	on-line	онлайніві технології	Засоби комунікації повідомлень в мережевому інформаційному просторі, що забезпечують синхронний обмін інформацією в реальному часі: "розмовні канали" (чати), аудіо-та відеоконференції та ін. Вид доступу в Internet, при якому опрацювання запитів користувача проводиться в режимі реального часу. Надає доступ до всіх сервісів Internet: електронної пошти, WWW, FTP та ін. Працюючи в цьому режимі, користувач запускає на своєму комп'ютері та на вузлах Internet програми для взаємодії із мережними сервісами.
223.	Open Directory Project (ODP)		багатомовний вільний каталог посилань на сайти всесвітньої павутини, що належить AOL, який підтримується інтернет-спільнотою добровільних редакторів.
224.	open proxy-server	відкритий проксі-сервер	проксі-сервер, що обробляє запити від будь-яких IP-адрес в Інтернеті. На відміну від звичайних проксі-серверів, якими користується обмежена кількість довірених осіб, відкритий проксі-сервер дозволяє

			практично з будь-якого вузла мережі звертатися через себе до інших вузлів мережі. При цьому, коли говорять про відкриті проксі-серверах, то найчастіше мають на увазі анонімні відкриті проксі-сервери, які приховують реальні IP-адреси клієнтів і тим самим надають можливість анонімно користуватися послугами мережі Інтернет. Це являє деяку проблему, оскільки подібна анонімність може дозволити безкарно порушувати закон і умови надання послуг в Мережі. З іншого боку, в недемократичних країнах анонімні проксі-сервери є однією з небагатьох можливостей вираження своєї думки.
225.	open-source software	відкрите програмне забезпечення	програмне забезпечення з відкритим (вихідним) програмним кодом, що забезпечує найкращі умови для вивчення такого програмного забезпечення та подальшого внесення до нього змін, удосконалень тощо.
226.	open system	відкрита система	це система, яка перебуває в стані постійної взаємодії (обміну) зі своїм навколишнім середовищем. Взаємодія, зокрема для інформаційних систем, може стосуватися обміну інформацією. Відкрита система – це система, яка реалізує відкриті специфікації на інтерфейси, сервіси (послуги середовища) і такі формати даних, щоб прикладне програмне забезпечення було переносимим з мінімальними змінами, могло взаємодіяти з іншими застосуваннями та користувачами. Яскравим прикладом відкритої системи є міжнародна мережа Internet
227.	operating system	операційна система (ОС)	базовий комплекс програмного забезпечення, що виконує управління апаратним забезпеченням комп'ютера або віртуальної машини; забезпечує керування обчислювальним процесом і організує взаємодію з користувачем.
228.	Oracle Database чи Oracle RDBMS		об'єктно-реляційна система управління базами даних компанії Oracle.
229.	OSI model	модель взаємодії відкритих систем	семирівнева ієрархічна модель, яка розроблена Міжнародним комітетом по стандартизації ISO для визначення специфікацій і зв'язку мережевих протоколів. Вона визначає 7 рівнів взаємодії: прикладний, представницький, сеансовий, транспортний, мережевий, каналний і фізичний. Сьогодні використовується тільки деяка підмножина моделі OSI
230.	packet	пакет	блок даних для обміну інформацією в Internet, що має визначену структуру. Складається з заголовка і поля даних. Для переміщення інформації від одного комп'ютера до іншого через мережу Internet вихідна послідовність даних розбивається на окремі блоки, що розміщуються в пакети. При цьому кожний пакет перетинає Мережу окремо від інших. Розміри пакетів можуть змінюватися від приблизно 40 до 32000 байт.

			Розбирання і складання пакетів виконується за протоколом TCP/IP.
231.	Page Rank (PR)	пейдж-ранк	один з алгоритмів посилального ранжування. Алгоритм застосовується до колекції документів, пов'язаних гіперпосиланнями (таких, як веб-сторінки з всесвітньої павутини), і призначає кожному з них деяке чисельне значення, вимірює його «важливість» або «авторитетність» серед інших документів.
232.	PAL (Phase Alternating Line)		система аналогового кольорового телебачення, розроблена інженером німецької компанії «Telefunken» Вальтером Брухом і використовується як стандарт телевізійного мовлення з 1967 року.
233.	password	пароль	набір символів, який пред'являється користувачем системі для отримання доступу до даних і програм. Є засобом їх захисту від несанкціонованого доступу.
234.	path	шлях	частина URL, що ідентифікує папки, які містять файли. Наприклад, в URL http://my.domain/hello/world/start.htm , шлях - /hello/wor
235.	peer-to-peer (або P2P рівний до рівного)	рівний до рівного - однорангова, децентралізована або пірінгова мережа	оверлейна комп'ютерна мережа, заснована на засадах рівноправності учасників. У такій мережі відсутні виділені сервери, а кожен вузол (peer) є як клієнтом, так і сервером. На відміну від архітектури клієнт-сервера, така організація дозволяє зберігати працездатність мережі при будь-якій кількості і будь-якому поєднанні доступних вузлів.
236.	PGP (Pretty Good Privacy)	Високий Ступінь Таємності	програмна реалізація системи автентифікації і шифрування IDEA. Широко використовується в Internet для захисту даних.
237.	PHP-ін'єкція		один із способів злому веб-сайтів, які працюють на PHP, що полягає у виконанні стороннього коду на серверній стороні.
238.	Perl (Practical Extraction and Report Language)		мова програмування, яка широко використовується для створення CGI-застосунків. Має численні розширення, що виконують великий спектр завдань, таких як: обробка текстів, робота з базами даних, робота з мережевими протоколами і т.д.
239.	phishing	фішинг	вид інтернет-шахрайства, метою якого є отримання доступу до конфіденційних даних користувачів - логінів і паролів.
240.	PHP (Personal Home Page Tools), Hypertext Preprocessor	інструменти для створення персональних веб-сторінок, процесор гіпертексту	мова програмування, розроблена спеціально для динамічної генерації веб-сторінок. Набагато перевершує можливості SSI. Має функції роботи з базами даних (MySQL), створення графічних файлів JPEG і PNG (бібліотека GD), обробки XML-документів і багато інших.
241.	phrase search	пошук за словосполученнями	пошук документів, які в точності містять зазначене користувачем словосполучення або фрагмент тексту.
242.	platform	платформа	основа, на якій будується і працює комп'ютер. Залежно від контексту термін може відноситися до апаратури, зокрема до типу процесора, або до комбінації апаратури та операційної системи.
243.	plug-in	плагін	модуль програмного забезпечення, що може бути інтегрований із засобами Web-браузера для забезпечення інтерактивних і мультимедійних

			можливостей.
244.	POP3 (Post Office Protocol Version 3)	протокол поштового відділення, версія 3	протокол доставки електронних писем с поштового сервера в клиентскую программу.
245.	port	порт	1. поняття, яке використовується транспортними протоколами Internet для розподілу одночасно встановлених логічних з'єднань із тим самим хостом. Порт ідентифікується числом, що визначає конкретний програмне застосування Internet, для якого призначені дані. 2. один із каналів прийому-передачі комп'ютера, призначений для підключення зовнішнього обладнання. Асоціюється з роз'єднувачем на корпусі комп'ютера.
246.	Portable Document Format (PDF)		створений і підтримуваний компанією Adobe Systems, для представлення двовимірних документів у незалежному від пристрою виведення та роздільної здатності вигляді. Кожен PDF файл може містити повну інформацію про 2D документ, таку як: тексти, зображення, векторні зображення, відео, інтерактивні форми та ін. В грудні 2007 року, формат PDF було затверджено в якості стандарту
247.	Portable Network Graphics (PNG)		растровий формат зберігання графічної інформації, що використовує стискування без втрат по алгоритму Deflate.
248.	portal	портал	сайт, організований як системне багаторівневе об'єднання різних ресурсів та сервісів. Дає користувачеві чітку інформацію, здійснює миттєвий доступ до таких сервісів, як пошукові системи, електронний шопінг, безкоштовна електронна пошта, торгова реклама, електронна розсилка повідомлень, інтернет-аукціони, чати. Портали володіють можливістю залучати велику кількість користувачів і збирати інформацію про них. Під даним визначенням прийнято розуміти портали загального типу, що відіграють роль "відправної точки" для певної аудиторії Інтернету. Портали загального типу мають горизонтальну структуру організації, тобто об'єднують кілька тем.
249.	PostgreSQL	«Пост-Грес-Кью-Эль» (в професійному середовищі коротко називається «постгрес»)	SQL-сервер баз даних. Забезпечує розміщення, зберігання і вибірку даних через функції доступу для застосунків веб-сайту, наприклад, Perl або PHP-скриптів. У ряді випадків має низьку продуктивність, але підтримує більшість вимог стандарту ANSI SQL.
250.	posting	постінг	стаття (article), надіслана в телеконференцію Usenet або самий акт надсилання статті в телеконференцію Usenet.
251.	post office	поштовий офіс	поштовий сервер, що володіє розвиненими засобами управління і роботи з електронною поштою. У функції управління користувачами входить

			створення, видалення і зміна налаштувань, призначених для користувача поштових скриньок. Функції роботи з поштою дозволяють використовувати правила, фільтри, сортування, читання пошти через веб-сервер-інтерфейс і по протоколах POP3, IMAP.
252.	PPP (Point to Point Protocol)	протокол "точка-точка"	протокол каналного рівня, що використовується для роботи в каналі зв'язку, який з'єднує два комп'ютери. Застосовується для одержання віддаленого доступу до Internet по телефонних каналах зв'язку. В даний час PPP всюди заміщує свого попередника - SLIP, із яким він несумісний. Опис протоколу наведено в RFC 1134, 1171, 1172, 1661.
253.	private key	особистий ключ	ключ (в системі шифрування з відкритим ключем), призначений для шифрування повідомлень і відомий лише одній особі (власнику).
254.	program documentation	програмна документація	сукупність документів, що містять відомості, необхідні для розробки, виготовлення, супроводу та експлуатації програм. Програмна документація є одним з видів технічної документації. Комплекс державних стандартів, що встановлюють взаємопов'язані правила розробки, оформлення та звернення програм і програмної документації називається «Єдина система програмної документації»
255.	programming language	мова програмування	алфавіт, граматики і синтаксис, використані для побудови набору інструкцій, які змушують комп'ютер виконувати ті чи інші дії. Інструкції, написані на мові програмування, називають вихідним кодом. Перед тим, як вихідний код буде реально виконаний комп'ютером, його потрібно або інтерпретувати, або компілювати в машинний код.
256.	protocol	протокол	сукупність семантичних та синтаксичних правил, що визначають поведінку комп'ютерів і програм під час їхньої взаємодії в мережі (обумовлені заздалегідь правила передачі даних між двома пристроями, правила спілкування в мережі). Сфера дії протоколів поширюється від регламентації порядку посилки бітів по фізичних лініях до форматів повідомлень електронної пошти. Різні протоколи відрізняються своїми характеристиками: одні - великою надійністю, інші - швидкістю передачі, треті - простотою. Протоколи визначають формат, часовий порядок, контроль і послідовність передачі даних по мережі.
257.	proximity search	пошук із відстанню	пошук, при якому користувач указує можливу "відстань" між ключовими словами в пошукових документах. Така відстань вимірюється в кількості окремих слів, розташованих між ключовими словами. При пошуку може вказуватися як максимально можлива відстань, так і діапазон.
258.	proxy server	проксі сервер	програмне забезпечення, що виконує роль проміжної ланки при інформаційному обміні між захищеною мережею і Internet. Іноді називається програмним шлюзом або ретранслятором.

259.	push	«продавлювання» або «просування»	технологія інформаційного забезпечення в Internet. Заснована на автоматичному одержанні інформації шляхом "виштовхування" раніше обраних тематичних інформаційних розділів (PUSH-каналів) на комп'ютер користувача після встановлення з'єднання з відповідним Web-вузлом. PUSH-технології, що мали велику популярність при виникненні, у даний час звужують сферу свого застосування.
260.	Push Channel	PUSH-канал (або web-мовлення або Internet-мовлення)	інформаційний сервіс Internet. PUSH- канал забезпечує примусову (по підписці) доставку на комп'ютер користувача Web сторінок.
261.	push-technology	push-технології	один з варіантів поширення контенту в Інтернеті, коли інформація поступає від сервера до клієнта на основі ряду параметрів, встановлених клієнтом
262.	query	запит	певним чином складений набір слів, словосполучень і службових символів, що характеризує інформацію, яку хоче знайти користувач.
263.	Query-by-Example (find similar)	запит за прикладом (пошук подібного)	запит на пошук документів, релевантних знайденим раніше. Кожна інформаційно-пошукова система, у якій передбачена дана функція, інтерпретує і реалізує її по-своєму. Значно полегшує процес формування пошукового запиту. Результат виконання запиту часто непередбачений.
264.	query expansion	розширений запит	дозволяє деталізувати пошуковий запит і область пошуку, що задаються для інформаційно-пошукової системи. Наприклад, може вказувати діапазон дат документів, мову подання інформації, тип та інше. Застосовується для більш точного завдання критеріїв пошуку.
265.	reCAPTCHA		система, розроблена в університеті Карнегі - Меллон для захисту веб-сайтів від інтернет-ботів, і одночасної допомоги в оцифруванні текстів книг. Є продовженням проекту Captcha. У вересні 2009 року reCAPTCHA була придбана компанією Google. На початок 2011 року, reCAPTCHA здійснювала оцифровку архівів газети «The New York Times» і книг, доступних в Google Book Search. В ході звичайної перевірки веб-ресурсом факту, що користувач не є автоматичним алгоритмом або програмою, користувачеві пред'являється одне випадково згенероване слово, зображення якого спотворено, і одне слово з оцифрованого документа, яка не змогла розпізнати система оптичного розпізнавання. Обидва слова користувач повинен ввести в поле введення у вигляді тексту. Система reCAPTCHA надає зображення для розпізнавання і збирає результати, після чого передає їх організаторам оцифровки матеріалів.
266.	RFC (Request for Comments)	запит для коментарів	сукупність документів, що публікуються та у яких викладаються стандарти, проекти стандартів і принципово узгоджені ідеї щодо діяльності Internet. Ці документи фактично регламентують

			функціонування Internet. Перший RFC вийшов у 1969 році. Загальне число RFC на сьогодні перевищує дві тисячі.
267.	relevancy	релевантність документа	міра того, наскільки точно той або інший документ, знайдений інформаційно-пошуковою системою, відповідає критеріям, зазначеним у запиті користувача. Як правило, подається в числовій формі. Єдиних поглядів на це поняття немає. Далеко не завжди документ, відзначений інформаційно-пошуковою системою найбільш релевантним за формальними ознаками, буде таким на думку самого користувача.
268.	remote access	віддалений доступ	технологія взаємодії абонентських систем з локальними мережами через територіальні комунікаційні мережі.
269.	retrieval Web-server	пошуковий Веб-сервер	Web-сервер, призначений для пошуку інформації в Internet. Як правило, запит на пошук інформації вказується у вигляді виразу, який містить ключові слова, шляхом заповнення простої або розширеної форми запиту. Отриманий від пошукового сервера результат, являє собою відсортований список адрес Web-сторінок, що формально задовольняють пошуковому запиту.
270.	rootkit	руткіт	програма або набір програм для приховування слідів присутності зловмисника або шкідливої програми в системі.
271.	RSS (Rich Site Summary)		сімейство XML-форматів, призначених для опису стрічок новин, анонсів статей, змін в блогах і т. п. Інформація з різних джерел, представлена в форматі RSS, може бути зібрана, оброблена і представлена користувачеві в зручному для нього вигляді спеціальними програмами-агрегаторами. Зазвичай за допомогою RSS 2.0 дається короткий опис нової інформації, що з'явилася на сайті, і посилання на її повну версію. Інтернет-ресурс в форматі RSS називається RSS-каналом, RSS-стрічкою або RSS-фідом.
272.	Runet	Рунет	російська частина Інтернету.
273.	sandbox, honeypot, fishbowl	пісочниця	в комп'ютерній безпеці механізм для безпечного виконання програм. Пісочниці часто використовують для запуску непротестованого коду, неперевіреного коду з невідомих джерел, а також для запуску і виявлення вірусів. Пісочниця зазвичай надає собою жорстко контрольований набір ресурсів для виконання гостьової програми - наприклад, місце на диску або в пам'яті. Доступ до мережі, можливість сполучатися з головною операційною системою або зчитувати інформацію з пристроїв введення зазвичай або частково емалюють, або сильно обмежують. Пісочниці являють собою приклад віртуалізації.
274.	script	сценарій	набір команд на інтерпретуючій мові програмування. Термін "сценарій" використовується стосовно короткого коду, що інтерпретується, який написано на таких мовах, як JavaScript, Perl або ін.

275.	SCSI (Small Computer Systems Interface, традиційно вимовляється сказі)		інтерфейс, розроблений для об'єднання на одній шині різних за своїм призначенням пристроїв, таких як тверді диски, накопичувачі на магнітооптичних дисках, приводи CD, DVD, стримери, сканери, принтери тощо. Раніше мав неофіційну назву Shugart Computer Systems Interface на честь творця Алана Ф. Шугарта.
276.	scripting language	Скриптова мова	мова програмування, розроблена для запису «сценаріїв», послідовностей операцій, які користувач може виконувати на комп'ютері. Прості скриптові мови раніше часто називали мовами пакетної обробки (batch languages або job control languages). Сценарії зазвичай інтерпретуються, а не компілюються.
277.	search engine	пошуковий механізм (пошукова система)	основний компонент будь-якої інформаційно-пошукової системи. Програмний модуль, що здійснює пошук у базі даних за запитом (пошуковим розпорядженням), заданим користувачем.
278.	search engine optimization, SEO	пошукова оптимізація	комплекс заходів для підняття позиції сайту в результатах видачі пошукових систем по визначеним запитам користувачів. Зазвичай, чим вище позиція сайту в результатах пошуку, тим більше зацікавлених відвідувачів переходить на нього з пошукових систем. При аналізі ефективності пошукової оптимізації оцінюється вартість цільового відвідувача з урахуванням часу виведення сайту на зазначені позиції і конверсії сайту, на який залучаються цільові відвідувачі.
279.	SÉCAM або SECAM (від фр. Séquentiel couleur avec mémoire, пізніше Séquentiel couleur à mémoire)	послідовний колір із пам'яттю (вимовляється секам)	система аналогового кольорового телебачення, вперше використана у Франції. Історично вона є першим європейським стандартом кольорового телебачення.
280.	security system	система забезпечення безпеки	стандартні захисні заходи, такі як: криптографічне кодування, присвоювання пароля або ідентифікатора, електронний цифровий підпис тощо.
281.	server	сервер	об'єкт, що дає сервіс іншим об'єктам за їх запитами. В Інтернеті - комп'ютер, підключений до мережі, або що виконується на ньому програми, що надають клієнтам доступ до загальних ресурсів і управляють цими ресурсами. Найбільш важливими типами серверів є: 1. сервери WWW, призначені для представлення взаємопов'язаної мультимедійної інформації та вмісту баз даних; 2. сервери електронної пошти; 3. сервери FTP, призначені для обміну файлами; 4. сервери спілкування в реальному часі (чати); 5. сервери, що забезпечують: а) програми, що дозволяють комп'ютеру в мережі надавати послуги (ресурси) іншим програмам (процесам). б) мережні комп'ютери (локальної або глобальної

			мережі), що віддають частину своїх ресурсів для загального використання іншим користувачам системи.
282.	SGML (Standard Generalized Markup Language)	стандартна узагальнена мова розмітки документів	стандарт ISO 8879:1986. SGML описує метамову створення мов розмітки документів, що дозволяє виділити й описати структуру документа та власне його текстове наповнення безвідносно до будь-якого текстового процесора. Мова гіпертекстової розмітки HTML, що використовується в Internet, заснована на концепціях SGML.
283.	shareware	умовно-безкоштовне програмне забезпечення	програмне забезпечення, доступне умовно-безкоштовно.
284.	sitemap	карта сайту	одна із сторінок сайту, аналогічна змісту книги. На карті сайту представлений (принаймні повинен бути представлений) повний перелік розділів, або всіх сторінок, наявних на сайті. Використовується як елемент навігації. Є стандартним елементом, що дозволяє підвищити якість інтерфейсу. Нерідко, заголовки сторінок в списку служать посиланнями на ці сторінки.
285.	Site Frequency	частота відвідування Web-сайту	усереднена величина, що вказує, як часто користувачі відвідують Web-сайт.
286.	Site Reach	розмір аудиторії сайту	кількість унікальних відвідувачів, які зайшли на сайт за визначений час.
287.	SLIP (Serial Line Internet Protocol)	міжмережний протокол послідовного каналу	комунікаційний протокол, що підтримує з'єднання з Internet через комутований канал зв'язку за допомогою протоколу TCP/IP. SLIP-простий, але малоефективний, тому в даний час заміщується на PPP. Протоколи SLIP і PPP несумісні. Опис протоколу подано у RFC 1055.
288.	smoothing	згладжування	технологія, що використовується в обробці зображень з метою зробити кордон кривих ліній візуально більш гладкими, прибираючи «зубці», що виникають на краях об'єктів. Згладжування було придумано в 1972 в Массачусетському технологічному інституті в Architecture Machine Group, яка пізніше стала основною частиною Media Lab.
289.	SMTP (Simple Mail Transfer Protocol)	простий протокол пересилки пошти	стандартний протокол електронної пошти Internet. Визначений у RFC 821. Описи відповідних форматів повідомлень приведені в RFC 822.
290.	snypet	сніппет	невеликий уривок тексту з знайденої пошуковою машиною сторінки сайту, що використовуються в якості опису посилання в результатах пошуку. Як правило, вони містять контекст, в якому зустрілося ключове слово в тексті на сторінці.
291.	social engineering	соціальна інженерія	метод управління діями людини без використання технічних засобів. Метод заснований на використанні слабкостей людського фактора і вважається дуже руйнівним. Найчастіше соціальну інженерію розглядають як незаконний метод отримання

			інформації, проте це не зовсім так. Соціальну інженерію можна також використовувати і в законних цілях, і не тільки для отримання інформації, а й для вчинення дій конкретною людиною. Сьогодні соціальну інженерію часто використовують в інтернеті, для отримання закритої інформації, або інформації, яка становить велику цінність.
292.	socialization	соціалізація	використання розробок, які дозволяють створювати співтовариство. Зокрема, це можливість індивідуальних налаштувань сайту і створення особистої зони для користувача, щоб користувач відчував свою унікальність, які дозволяють співтовариству саморегулюватися і ставить користувачам застосункові цілі присутності на сайті.
293.	Social networking service	служба соціальних мереж, соціальна мережа (сленг, широко вживається)	платформа, онлайн-сервіс, веб-сайт або інша служба веб, яка дозволяє користувачам створювати публічну або напівпублічну анкету, складати список користувачів, з якими вони мають зв'язок та переглядати власний список зв'язків і списки інших користувачів. Природа та номенклатура зв'язків може різнитись у залежності від системи. Найпоширенішими в світі є американські соціальні мережі Facebook (спілкування), Google+, (професійне спілкування), Twitter (блогінг); популярними на пострадянських теренах є російські мережі Вконтакте (розваги), Однокласники (пошук людей); українські соціальні мережі представляють: Folk (неформальне спілкування), Connect.ua (молодіжна мережа), Profeo (ділова мережа для професіоналів), Українські науковці у світі (мережа для науковців), неполітична благо-соціальна мережа «Ми-Українці!»
294.	software	програмне забезпечення (програмні засоби), ПЗ	сукупність програм системи обробки інформації і програмних документів, необхідних для експлуатації цих програм
295.	spam	спам	масова розсилка комерційної, політичної та іншої реклами (інформації) або іншого виду повідомлень особам, не виражавших бажання їх отримувати. Легальність масової розсилки деяких видів повідомлень, для яких не потрібна згода одержувачів, може бути закріплена в законодавстві країни. Наприклад, це може стосуватися повідомлень про насуваються стихійних лихах, масової мобілізації громадян і т. п. В загальноприйнятому значенні термін «спам» в російській мові вперше став вживатися стосовно розсилки електронних листів.
296.	spider (crawler, bot, robot)	робот	невід'ємна складова пошукової системи в Internet. Відповідно до заданого сценарію, відвідує Web-сторінки, проводить копіювання й індексацію цілком або частково їхнього вмісту і далі слідує за посиланнями, знайденими на даній сторінці. Інформація, отримана роботом у результаті обходу серверів Internet, заноситься в індекс інформаційно-пошукової системи.

297.	spyware	шпигунське програмне забезпечення	програма, яка потайливим чином встановлюється на комп'ютер з метою збору інформації про конфігурацію комп'ютера, користувача, для користувача активності без згоди останнього. Також можуть виконувати інші дії: зміна налаштувань, установка програм без відома користувача, перенаправлення дій користувача
298.	SQL (Structured Query Language)	мова структурованих запитів	мова системи управління базою даних, що використовує відповідні команди і синтаксис для управління процесом взаємодії й опрацювання даних у базі даних.
299.	SSD (solid-state drive)	твердотільний накопичувач	носій інформації, запам'ятовуючий пристрій без рухомих механічних частин. Подібно флеш-пам'яті, SSD складаються з енергонезалежних перезаписуваних мікросхем пам'яті та керуючого контролера.
300.	SSI (Server Side Includes)		технологія динамічного формування веб-сторінки з використанням збірки окремих складових частин на стороні сервера. На даний момент через обмежених можливостей майже повністю витіснена PHP.
301.	SSH (Secure Shell)	безпечна оболонка	мережевий протокол сеансового рівня, що дозволяє проводити віддалене управління операційною системою і тунелювання TCP-з'єднань (наприклад, для передачі файлів). Схожий за функціональністю з протоколами Telnet і rlogin, але, на відміну від них, шифрує весь трафік, включаючи і паролі. SSH допускає вибір різних алгоритмів шифрування. SSH-клієнти і SSH-сервери доступні для більшості мережевих операційних систем. SSH дозволяє безпечно передавати в незахищеному середовищі практично будь-який інший мережевий протокол. Таким чином, можна не тільки віддалено працювати на комп'ютері через командну оболонку, але й передавати по шифрованому каналу звуковий потік або відео (наприклад, з веб-камери). Також SSH може використовувати стиснення переданих даних для подальшого їх шифрування, що зручно, наприклад, для віддаленого запуску клієнтів X Window System.
302.	SSL (Secure Socket Layer)	впровадження SQL-коду	набір інструментів, що дозволяють створювати захищене, шифроване з'єднання при роботі через інтернет; протокол Netscape для забезпечення захищених транзакцій користувачів у мережах, що використовують протоколи TCP/IP. Відповідно до цього протоколу клієнти і сервери можуть аутентифікувати один одного, а потім обмінюватися зашифрованими даними.
303.	SQL injection		один з поширених способів злому сайтів і програм, що працюють з базами даних, заснований на впровадженні в запит довільного SQL-коду.
304.	static site	статичний сайт	сайт, який на відміну від динамічного сайту містить статичну інформацію. Всі зміни на сайт вносяться у вихідний код документів сайту, для чого необхідно мати доступ до файлів на веб сервері. Зазвичай статичний веб-сайт являє собою набір файлів HTML,

			розміщених на Веб сервері.
305.	stemming	морфологічний пошук	можливість інформаційно-пошукової системи шукати слово в документах не тільки в строго заданому вигляді, але і у всіх його морфологічних формах. Наприклад, слову "програма" будуть відповідати: "програмі", "програмний" і т. і.
306.	stop words	стоп-слова	слова, що виключаються з індексу системи та/або з запиту користувача. Окремі інформаційно-пошукові системи для скорочення розмірів індексу і збільшення продуктивності не включають в індекс слова, які часто зустрічаються на Web-сторінках. Це можуть бути прийменники, вигуки та інші слова та словосполучення, які не несуть змістового навантаження.
307.	Stylesheet	таблиці стилів	використовуються дизайнерами веб-сторінок, дозволяючи легко редагувати зовнішній вигляд сторінки (вказати кількість білого простору між рядків тексту, кількість ліній з відступом, кольори, використовувані для тексту і фону, розміри шрифту і стилю, безліч інших деталей)
308.	SQLite		легковага вбудовувана реляційна база даних. Вихідний код бібліотеки переданий в суспільне надбання. У 2005 році проект отримав нагороду Google-O'Reilly Open Source Awards.
309.	SQL Server		може означати: SQL-сервер — яку-небудь серверну систему управління базами даних, що підтримує структуровану мову запитів SQL; • Microsoft SQL Server — СУБД компанії Microsoft; • Sybase SQL Server — колишня назва СУБД Adaptive Server Enterprise, створеною компанією Sybase і що нині розвивається SAP.
310.	SVG (Scalable Vector Graphics)	масштабована векторна графіка	мова розмітки масштабованої векторної графіки, створена Консорціумом Всесвітньої павутини (W3C) і входить до підмножини розширюваної мови розмітки XML, призначена для опису двовимірної векторної і змішаної векторно / растрової графіки у форматі XML .
311.	system	система	будь-який об'єкт, який одночасно розглядається і як єдине ціле, і як сукупність різнорідних об'єктів, об'єднаних для досягнення певного результату.
312.	system administration	системне адміністрування	процедура Системного адміністрування використовується в більшості випадків для задання системних параметрів, редагування облікових файлів, управління базами даних і контролю за роботою системи. Здійснюється системним адміністратором (System Administrator).
313.	system administrator	системний адміністратор	користувач, що володіє правом системного адміністрування комп'ютерної системи.
314.	tags	мітки (теги)	ключові слова, що описують даний об'єкт, або відносять його до якої-небудь категорії. Це свого роду мітки, які присвоюються об'єкту, щоб визначити його місце серед інших об'єктів. Наприклад, на сайті Flickr фотографії присвоюються ключові слова.

315.	targeting	реклама, яка спрямована на певну цільову аудиторію	показ рекламного банера тільки визначеному колу користувачів (цільової аудиторії), яке найбільш цікавить рекламодавця. Наприклад, деякі пошукові системи за запитом користувачів визначають область їх інтересів і показують банери, які відповідають певній тематиці.
316.	TCP (Transmission Control Protocol)	протокол управління передачею	один із протоколів, на якому побудована робота Internet. При передачі даних по мережі він розбирає повідомлення на пакети, кожний із яких доставляється за вказаною адресою (за допомогою протоколу IP), перевіряє цілісність пакетів і складає їх у потрібному порядку у вихідне повідомлення.
317.	TCP/IP (Transmission Control Protocol/Internet Protocol)	протокол управління передаванням/ Протокол Internet	сімейство протоколів, які використовує Internet. Назвою підкреслюється фундаментальність IP для технології Internet (TCP базується безпосередньо на IP).
318.	technical documentation	технічна документація	сукупність документів, необхідних і достатніх для безпосереднього використання на усіх стадіях життєвого циклу продукції.
319.	teleconferencing	телеконференція	метод проведення дискусій між віддаленими групами користувачів. Вона здійснюється в режимі реального часу або перегляду документів.
320.	thesaurus	тезаурус	словник лексичних одиниць (ключових слів), який базується на лексиці природної мови, що відображає семантичні відношення між лексичними одиницями. Використовується в інформаційно-пошукових системах для уточнення сфери дії пошукового запиту.
321.	TLS (Transport Layer Security)	захист на транспортному рівні	протокол захисту на транспортному рівні та його попередник SSL — криптографічні протоколи що надають можливості безпечної передачі даних в Інтернет для навігації, отримання пошти, спілкування та передачі інших даних. Існують незначні відмінності між TLS та SSL, але, в основі, протокол той самий.
322.	tokens	токен (також апаратний токен, USB-токен, криптографічний токен)	як правило, фізичний пристрій, що використовується для спрощення аутентифікації. Цей термін може відноситися і до програмних токенів. Токени призначені для електронного посвідчення особи (наприклад, клієнта, який отримує доступ до банківського рахунку), при цьому вони можуть використовуватися як замість, або так і разом з паролем. У певному сенсі токен – це електронний ключ для доступу до чого-небудь.
323.	trackback	трекбек	один з трьох типів зворотніх посилань (англ. linkbacks) для веб-авторів, які розміщують зворотне посилання, якщо хтось посилається на їхній документ. Це дає можливість авторам не втрачати із виду ті сайти, що посилаються на їхній ресурс та статті. Деякі блог-платформи мають можливість автоматично відстежувати пінгбеки під час публікації статті.
324.	traffic	трафік	1. потік даних у середовищі передачі даних. Використовується для виміру обсягу даних,

			<p>переданих через канал зв'язку за період часу.</p> <p>2. кількість відвідувачів Web-сайту (або його визначеної Web-сторінки) за одиницю часу (день, місяць і т.д.).</p> <p>3. іноді під цим терміном розуміється кількість звертань до Web-сайту.</p>
325.	transaction	транзакція	короткий за часом цикл взаємодії об'єктів, до складу запит - виконання завдання - відповідь. Звичайно здійснюється в режимі діалогу.
326.	transmission control protocol / Internet protocol, TCP/IP	протокол управління передачею / міжмережевий протокол (в Інтернет)	набір протоколів, розроблений для Інтернету і став його основою. TCP гарантує, що кожен посланий байт дійде до одержувача без втрат. IP присвоює локальні IP-адреси фізичним мережевим адресам, забезпечуючи тим самим адресний простір, з яким працюють маршрутизатори. У сімейство TCP / IP входять і протокол Telnet, який дозволяє віддаленим терміналам підключатися до віддалених вузлів (комп'ютерів), система доменної адресації DNS, яка дає можливість користувачам адресуватися до вузлів мережі по символічному доменному імені замість цифрового IP-адреси, протокол передачі файлів FTP, який визначає механізм збереження і передачі файлів, а також протокол передачі гіпертексту HTTP.
327.	XHTML (Extensible Hypertext Markup Language)	мова розмітки гіпертексту	Це мова розмітки, що має таку саму виразну силу як і HTML, але відповідає синтаксичним правилам XML
328.	XML (Extensible Markup Language)	розширювана мова розмітки	
329.	UBB (Ultimate Bulletin Board)		движок інтернет-форуму, який написаний на Perl і розроблявся з 1996 року Тедом О'Нілом з компанії Inforop. UBB був платним движком, але О'Ніл припинив його подальшу розробку. Останньою версією вважається 6.7.3, що вийшла у вересні 2005 року. Особливість UBB полягала в тому, що движок не використав бази даних, як більшість движків подібного роду, а зберігав всю інформацію в текстових файлах. В 2001 році компанія Inforop придбала движок WWWthreads, що працює на базі MySQL, і зробила з нього UBB.threads (англ.), який з часом прийшов на зміну UBB.classic.
330.	Unix		сімейство операційних систем, які є переносимими, багатозадачними і розрахованими на багатьох користувачів.
331.	Unix to Unix Copy Protocol	протокол передачі даних	набір угод інтерфейсу логічного рівня, які визначають обмін даними між різними програмами. Ці угоди задають однаковий спосіб передачі повідомлень і обробки помилок при взаємодії програмного забезпечення рознесеною в просторі апаратури, з'єднаної тим чи іншим інтерфейсом.
332.	upload	вивантаження	процес копіювання файлів із комп'ютера користувача

			і запису на віддалений комп'ютер (хост). Процес по дії зворотній Download.
333.	URL (Uniform Resource Locator)	уніфікований локатор ресурсів	унікальне ім'я файлу або ресурсу в Internet, що дозволяє одержати до них доступ. Включає в себе тип протоколу (http, ftp, telnet, gopher, WAIS та ін.), ім'я серверу і шлях до файлів. URL використовується для позначення адреси, за якою знаходиться об'єкт в Internet. При написанні URL адресі завжди передує двокрапка і подвійний слеш (/).
334.	URI page	URI сторінки	унікальна адреса сторінки в мережі Інтернет. Приклад: http://www.yandex.ru/all_services.html URI включає: 1.метод доступу до ресурсу, тобто протокол доступу (http). 2.мережеву адресу ресурсу (www.yandex.ru). 3.повний шлях до файлу на сервері (all_services.html).
335.	Usability	Юзабіліті	"зручність застосування - це ефективність, рентабельність і задоволення, з яким користувачі можуть виконати ті чи інші завдання в заданій середовищі". Область діяльності, спрямована на створення зручних з точки зору користувача веб-ресурсів.
336.	usenet		некомерційна, неформальна, сукупність систем (мереж, хостів, комп'ютерів), що обмінюються телеконференціями. Usenet є попередницею Internet і спочатку була UUCP-мережею, яка зв'язувала декілька комп'ютерів. Usenet сьогодні - це величезна віртуальна мережа, що охоплює велику кількість різноманітних мереж і окремих комп'ютерів. В даний час Usenet - це елемент технології Internet для роботи з новинами.
337.	user, subscriber information user	користувач, споживач інформації	1. людина, що користується послугами обчислювальної техніки для отримання інформації чи розв'язку різноманітних задач. 2. суб'єкт, що звертається до інформаційної системи або посередника за одержанням необхідної йому інформації, щоб користуватися нею. 3. користувач комп'ютера, комп'ютерної мережі має обліковий запис.
338.	user identification	ідентифікація користувача	упізнання користувачів (по імені і паролю) для визначення його повноважень - права на доступ до даних і вибору режиму їх використання.
339.	UUCP (UNIX-to-UNIX copy program)		протокол (програма) копіювання файлів з однієї UNIX-системи в іншу UNIX-систему. UUCP не підтримує протокол IP. Модифікація клієнтської частини системи для роботи в середовищі MS-DOS має назву UUPC.
340.	user interface (UI)	інтерфейс користувача (ІК)	правила взаємодії користувача з застосунком (або операційним середовищем), а також засоби і методи, за допомогою яких ці правила реалізовані. Створення якісного ІК передбачає реалізацію принципу UCD (User-орієнтованого дизайну - розробка, орієнтована на цього користувача).
341.	vertical Web-	вертикальний	спеціальні Web-сайти, до яких звертаються

	portal, vortal	веб-портал, вортал	користувачі, що цікавляться якою-небудь визначеною темою. Слово "вертикальний" має на увазі відношення Web-сайтів до однієї тематики. Технологія вертикальних порталів - "ворталів" - одержує все більше поширення в корпоративних мережах.
342.	video clip	відеокліп	коротка відеопослідовність, що може бути вбудована у Web-сторінку.
343.	video conferencing	відеоконференція	методологія проведення нарад і дискусій між групами віддалених користувачів з виконанням трансляції зображення в середовищі Інтернет.
344.	virtual money	віртуальні гроші	технологія, що у недалекому майбутньому може витиснути недостатньо надійні "карткові" платежі в Internet. Віртуальні гроші, записані в пам'ять персонального комп'ютера, можуть забезпечити виконання різноманітних грошових операцій через Internet.
345.	virtual office	віртуальний офіс	інтернет-ресурс, або його частина, що дозволяють географічно роз'єднаним співробітникам компанії, взаємодіяти за допомогою єдиної системи для обміну, зберігання, обробки і передачі інформації і керуючих впливів.
346.	virtual payments	віртуальні платежі	одна з технологічних основ електронної комерції. Використання мережі Internet для розрахунків шляхом заповнення відповідних форм і вказівки реквізитів кредитних карток.
347.	virtual reality	віртуальна реальність	модель реальної дійсності або деяких абстракцій, втілена у високотехнологічному устаткуванні, що здійснює безпосередній вплив на свідомість людини через його органи почуттів. Має безпосереднє відношення до Internet-технологій.
348.	VirusTotal		онлайн-сервіс, який аналізує підозрілі файли і полегшує швидке виявлення вірусів, черв'яків, троянів і всіх видів шкідливих програм, що визначаються антивірусами. VirusTotal нагороджений Американським виданням PC World Magazine як один з 100 кращих продуктів 2007 року.
349.	Visit and Visitor	відвідування та відвідувач	відвідування – звернення користувача до певної Web-сторінки.
350.	visited links	відвідане гіперпосилання	гіперпосилання, що було відвідане (активізоване). Колір гіперпосилання, що було відвідане, змінюється на інший і встановлюється при відповідному налаштуванні Web-браузера.
351.	visitor	відвідувач	користувач конкретними ресурсами мережі. Деякі власники серверів (або сайтів) розмішують лічильники числа відвідувачів.
352.	VPS (Virtual Private Server) або VDS (Virtual Dedicated Server)		послуга, в рамках якої користувачеві надається так званий Віртуальний виділений сервер. У плані управління операційною системою здебільшого вона відповідає фізичному виділеному серверу. Зокрема: root-доступ, власні IP-адреси, порти, правила фільтрування і таблиці маршрутизації.
353.	VRML (Virtual	мова опису об'єктів	спеціальна мова розмітки для опису об'єктів віртуальної реальності.

	Reality Modeling Language)	віртуальної реальності	
354.	WAP (Wireless Application Protocol)	протокол безпроводової передачі даних	технологія, що використовується для запуску Інтернет-застосувань на мобільних терміналах. Інтернет-застосування, призначені для такого використання повинні бути підготовлені в спеціальному форматі і придатні для відпрацювання на мобільних терміналах з використанням низькошвидкісних каналів передачі даних існуючих мереж стільникового зв'язку.
355.	WAIS (Wide Area Information Service)	служба пошуку розподіленої інформації	1. WAIS - протокол Internet, що дозволяє здійснювати пошук інформації в Internet відповідно до бібліографічного стандарту Z39.50. 2. інформаційно-пошукова система, побудована відповідно до WAIS-протоколу. В даний час WAIS-системи повсюдно інтегруються із середовищем WWW.
356.	web	Веб (павутиння)	при згадуванні у зв'язку з Internet, вживається як синонім WWW.
357.	Web, WWW (World Wide Web)	всесвітня павутина, ППП (повсюдно протягнута павутина)	глобальний інформаційний простір, заснований на фізичній інфраструктурі Інтернету і протоколи передачі даних HTTP.
358.	web application	веб-застосунок	клієнт-серверний застосунок, в якому клієнтом виступає браузер, а сервером - веб-сервер. Логіка веб-застосунки розподілена між сервером і клієнтом, зберігання даних здійснюється, переважно, на сервері, обмін інформацією відбувається по мережі. Одним з переваг такого підходу є той факт, що клієнти не залежать від конкретної операційної системи користувача, тому веб-застосунки є міжплатформна сервісами.
359.	web-design	веб-дизайн	комплекс робіт із створення Web-документів. Включає в себе розробку основної ідеї й архітектури Web-сайту, верстання (гіпертекстову розмітку) тексту, розміщення елементів мультимедіа, розробку власних графічних елементів та інше.
360.	Web Document	веб-документ	складова частина web-сайту. Фізично є html-файлом. Може містити текст, зображення, JAVA аплети і інші веб-елементи. Сторінка може бути статичною або динамічно згенерованою. В разі використання фреймів кожен фрейм вважається окремою сторінкою.
361.	web-mail	веб-пошта	Internet-сервіс доставки документів із Web-серверів електронною поштою.
362.	web mash-up	веб mash-up (дослівний переклад - «змішування»)	сервіс, який повністю або частково використовує в якості джерел інформації інші сервіси, надаючи користувачеві нову функціональність для роботи (наприклад, сайт по пошуку нерухомості з інтегрованими картами Google Maps). Таким чином утворюється мережа залежних один від одного сервісів, інтегрованих один з одним.

363.	web-page	веб-сторінка, веб-документ	складова частина Web-сайта. Web-сторінка - це електронний документ, який може включати в себе текст, зображення, JAVA аплети та інші Web-елементи. Web-сторінка може бути сформована статично або динамічно.
364.	Web-Portal	веб-портал («головний вход»)	WWW-сервіс, в основі якого лежить ідея створення уніфікованого інтерфейсу для ефективного доступу до інформації та об'єднання в одному місці великої групи Internet-сервісів. Головна технологічна тенденція Web-порталів на цей час складається в конвергенції Web-інформації з програмним забезпеченням настільних систем.
365.	web project	веб-проект	термін «веб-проект» слід розглядати в декількох різних значеннях. Власне, глобальне і узагальнене його значення справедливо можна виразити визначенням «творчий або технічний задум, реалізований у вигляді, придатному для ознайомлення в браузері (оглядачі Інтернету)». Друге, більш спеціалізоване значення терміну позначає те ж саме, але має на увазі оформлення інтелектуальної продукції у вигляді прототипу для створення сайту. Тут під вираженням «веб-сервер-проект» необхідно розуміти єдиний комплекс зі всіляких надбудов, що є результатом вживання конкретних технологій веб-сервера-дизайну, здатних забезпечити його установку на сервер і повноцінне функціонування як сайт (самостійного і незалежного мережевого ресурсу).
366.	Web Ring	веб-кілеце	сайти подібної тематики, об'єднані взаємними посиланнями. При одному з варіантів організації, веб-кілеце має у своєму складі "головний" ресурс з розміщеною на ньому базою даних учасників. На сайтах учасників при цьому розміщуються посилання не на інші сайти, а на цю базу. Ефективний інструмент для пошуку інформації та просування контент-ресурсів.
367.	Web server (WWW)	веб-сервер (сервер WWW)	сервер, призначений для представлення взаємопов'язаної мультимедійної інформації та вмісту баз даних в Інтернет.
368.	Web server technology	веб-сервер-технології (інколи також уживається в однині)	комплекс технічних, комунікаційних, програмних методів вирішення завдань організації спільної діяльності користувачів із застосуванням мережі Інтернет.
369.	web service	веб-служби	програми, що здійснюють якісь корисні або цікаві для користувача дії, доступ до яких здійснюється через Веб.
370.	Web-Site	веб-сайт (вузол, ділянка)	набір зв'язаних веб-сторінок, розміщених в одному домені. Вузли зазвичай присвячуються якійсь певній темі, наприклад, обміну думками з приводу проблем створення веб-сторінок, різним видам розваг і так далі, веб-вузли можуть також включати зв'язки з іншими вузлами. Все це і приводить до створення всесвітнього інформаційного "павутиння".

			є сукупністю Web-сторінок, розміщених на будь-якому сервері в Internet, що об'єднані і пов'язані між собою за змістом або за допомогою посилань. Доступ до Web-сайту забезпечується з використанням протоколу HTTP.
371.	Web-Site, types	веб-сайт, види	1. домашні сторінки користувачів (не плутати з домашньою сторінкою веб-сайту або домашньою сторінкою) 2. інформаційні (контент) сайти та портали 3. сайти електронної комерції 4. представницькі сайти веб-розробників.
372.	web syndication	веб-синдикація	одночасна публікація одного і того ж матеріалу на різних сторінках чи веб-сайтах. Для цього використовуються веб-потоки, також звані RSS-потоками, що містять заголовки матеріалів і посилання на них (наприклад, останні повідомлення форумів, і т. ін.). Спочатку ця технологія використовувалася на новинних ресурсах і в блогах, але поступово сфера застосування розширилася.
373.	Web Technologies	веб-технології (інколи також уживається в однині)	комплекс технічних, комунікаційних, програмних методів вирішення завдань організації спільної діяльності користувачів із застосуванням мережі Інтернет.
374.	webmaster	веб-майстер	системний адміністратор Web-серверу або Web-сайту.
375.	weighting	ваговий коефіцієнт	коефіцієнт, який приписується лексичній одиниці в документі та враховується для обчислення чисельного значення релевантності. Ваговий коефіцієнт може залежати від розташування лексичної одиниці в документі, абзаці, реченні. Крім того, ваговий коефіцієнт безпосередньо залежить від змісту лексичної одиниці, її відповідності тематиці пошукової системи, частоти зустрічання в документі. Вагові коефіцієнти можуть приписуватися лексичним одиницям як у індексі інформаційно-пошукової системи, так і у запитах користувача.
376.	White Pages	"білі сторінки"	мережний аналог популярних телефонних довідників. Систематизовані каталоги інформаційних ресурсів і структуровані списки користувачів мережі Інтернет.
377.	Wide area network (WAN)	глобальна (регіональна) мережа	велика, нерідко географічно розосереджена мережа, комунікаційними засобами об'єднуюча в єдине ціле комп'ютери в різних пунктах. Може охоплювати і безліч будівель в одному районі, і виходити за межі державних кордонів. Декілька розподілених мереж, зв'язаних між собою, частіше називають не регіональними мережами, а інтермережами або мережевими комплексами.
378.	widget	віджет	контент-модуль, що вбудовується у веб-сторінку або у браузер; назва класу допоміжних міні-програм – графічних модулів, які розміщуються в робочому просторі відповідної батьківської програми і служать для рішення окремих робочих завдань або швидкого отримання інформації з Інтернету без допомоги веб-браузера
379.	Windows	реєстр Windows	ієрархічно побудована база даних параметрів і

	Registry	або системний реєстр	налаштувань в більшості операційних систем Microsoft Windows. Реєстр містить інформацію та налаштування для апаратного забезпечення, програмного забезпечення, профілів користувачів, налаштування. Більшість змін до Панелі управління, Асоціації файлів, системні політики, список встановленого ПЗ фіксуються в реєстрі.
380.	Wireless markup language (WML)	мова гіпертекстової розмітки WML	мова, яка спеціально створена для відображення інформації на маленькому екрані мобільного телефону у відповідності з протоколом WAP. Розробникам публічних WAP-ресурсів доводиться орієнтуватися на те, що кожна WML сторінка - це коротка текстова інформація з можливістю використання дуже простих чорно-білих зображень. Еквівалент HTML на базі XML.
381.	WWW (World Wide Web)	Всесвітня мережа, Всесвітня павутина	графічний сервіс Internet, призначений для гіпертекстового зв'язування мультимедійних документів у Мережі. Встановлює універсальні інформаційні зв'язки між цими документами незалежно від їхнього фізичного розміщення у Мережі. Для завантаження Web-документів і інших даних із WWW серверів використовує протокол HTTP
382.	World Wide Web Consortium (W3C)	консорціум Всесвітньої павутини	головна міжнародна організація, що розробляє й впроваджує технологічні стандарти для всесвітньої павутини. Заснована 1998 року Тімом Бернерсом-Лі, винахідником всесвітньої павутини, котрий її і очолює. Станом на квітень 2001 року організація налічувала 5 учасників. Прикладами стандартів консорціуму є HTML, XML, CSS, SVG, RSS та WCAG.
383.	WWW-server	WWW-сервер	1. сукупність Web-сторінок, об'єднаних загальною ідеєю і дизайном, що розташовуються, як правило, на одному комп'ютері (див. Web-сайт). 2. серверне програмне застосування, яке використовується для публікації та надання інформації на World Wide Web
384.	WYSIWYG (What You See Is What You Get)	«що бачиш, то і отримаєш»	аббревіатура для позначення парадигми комп'ютерного дизайну. Інтерфейс редагування, у якому файл, що створюється, відображається точно так, як буде поданий кінцевому користувачу. Властивість прикладних програм, в яких вміст відображається в процесі редагування і виглядає максимально близько схожим на кінцеву продукцію, яка може бути друкованим документом, веб-сторінкою або презентацією.
385.	zip alias	поштовий аліас	тип поштової адреси, яка є засланням на вже існуючу поштову скриньку.
386.	Z39.50		клієнт-серверний протокол для пошуку та отримання інформації з віддалених комп'ютерних баз даних. Він описується ANSI/NISO стандартом Z39.50, а також ISO-стандартом 23950. Основна агенція, що обслуговує стандарт — бібліотека Конгресу

			інформаційно-пошуковий протокол для бібліографічних систем. Покладений в основу служби пошуку розподіленої інформації в Internet -WAIS
387.	XHTML (Extensible Hypertext Markup Language)	Розширювана мова розмітки гіпертексту	мова розмітки, що має таку саму виразну силу як і HTML але відповідає синтаксичним правилам XML. В той час як HTML побудовано на основі правил SGML, XHTML побудовано на основі правил XML, суворішої підмножини правил SGML. Оскільки XHTML документи мають бути коректними XML документами, їх обробку можна здійснювати стандартними інструментами обробки XML документів на відміну від HTML, який вимагає порівняно складніших, важчих і повільніших синтаксичних аналізаторів. XHTML можна розглядати як, багато в чому, перетин HTML і XML, оскільки цей стандарт є переформулюванням HTML засобами XML. XHTML 1.0 став рекомендацією консорціуму W3C 26 січня 2000. XHTML 1.1 став рекомендацією W3C 31 травня 2001.
388.	XML (extensible Markup Language)	розширювана мова розмітки	рекомендована Консорціумом Всесвітньої павутини мова розмітки, що фактично є зведенням загальних синтаксичних правил. XML — текстовий формат, призначений для зберігання структурованих даних (замість існуючих файлів баз даних), для обміну інформацією між програмами, а також для створення на його основі більш спеціалізованих мов розмітки (наприклад, XHTML). XML є спрощеною підмножиною мови SGML.
389.	XSS, Cross Site Scripting	міжсайтовий скриптинг	тип вразливості інтерактивних інформаційних систем у вебi. XSS виникає, коли на сторінки, які були згенеровані сервером, з якоїсь причини потрапляють користувацькі скрипти. Специфіка подібних атак полягає в тому, що замість безпосередньої атаки сервера вони використовують вразливий сервер в якості засобу атаки на клієнта.
390.	XUL (вимовляється «зул», XML User Interface Language)		мова розмітки для створення графічних інтерфейсів користувача, основана на XML. XUL поширюється та розробляється в межах проекту Mozilla і є частиною платформи XULRunner. XUL розроблено для створення інтерфейсів у таких програмах, як браузери (Seamonkey, Mozilla Firefox, Flock), поштовий клієнт Mozilla Thunderbird, програма-календар Mozilla Sunbird, редактор HTML NVU, медіа-програвач Songbird. XUL можна ефективно використовувати для створення будь-яких програм та розширень, пов'язаних з роботою з веб-ресурсами і не тільки.